

Plānotājs 21. gadsimta sievietei. To radījusi bijusi alsundzniece **Baiba Svjatska.**

➔ 10. lpp.

Vai svētkos vajag uguņošanu, vai to var aizstāt ar multimedialām gaismas un mūzikas izrādēm. Dažādi viedokļi.

➔ 3. lpp.

“Citi varbūt ir eņģeļi, bet es esmu cilvēks.” Tā par sevi saka latvietis, priesteris un mākslinieks **ANDRIS VASIĻEVSKIS.** Lasiet Ingunas Spulenieces sarunu ar viņu rubrikā **Personība.**

➔ 6., 7. lpp.

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Kurzemnieks

Cena
1,20 eiro

Nr. 94
(11 625)

Piektdiena, 2020. gada 27. novembris

Adventei gatavojas laikus

„Šogad klienti Adventes vainagus pasūtījuši tik ļoti agri kā nevienu gadu. Pasūtījumus saņēmu jau mēnesi iepriekš,” saka Kuldīgas ziedu salona *Oāze* floriste Līga Pirtiece.

Veikalā izlikti vainagi dažādām gaumēm: tradicionālie skuju, no neierastiem materiāliem veidotie un nestandarta kompozīcijas.

Līga floristikā strādā jau 20 gadus. Pirmsākumos Adventes laikā darināti pat vairāki simti vainagu: „Tad cilvēkiem nebija tik daudz iespēju izveidot pašiem. Tagad ir floristikas kursi, dekori un vainagu sastāvdaļas, tāpēc daudzi taisa paši. Dažkārt klientiem šķiet, ka ziedu veikala vainagi ir dārgi, bet patiesībā, lai visu nopirktu pats, iznāk pat dārgāk.”

Floriste prognozē, ka šogad vainagu skaits būs lielāks nekā pērn: „Vislielākā pirkšana notiks sestdien vai pašā Adventes svētdienā. Pasūtījumu ir daudz, varbūt tāpēc, ka cilvēki daudz laika pavada mājās, grib to uzpost.” Floristam tāpat kā frizierim, manikīram vai konditoram esot savi klienti, kas vainagus pasūta jau gadiem. Daudzi tos pieskaņo interjeram, citi turas pie klasiski baltajiem toņiem. Ne vienmēr tiek izmantotas skuju – cilvēki izvēlas arī nestandarta Adventes dekorus. Šogad parādījusies tendence pievienot dzīvnieku figūriņas: stirnas, pūces, vāveres un citus meža zvērus. „Tendences var redzēt pēc materiāliem, ko piedāvā bāzes. Dominē melna un zelta krāsa, tumši brūnie, pelēkie, dūmakainie toņi. Sarkanos un lillā pasūta vismazāk. Numur viens ir baltā un zelta krāsa. Daudzi vēlas ko mirdzošu,” stāsta Līga. Top arī tādi vainagi, ko liek pie durvīm, uz statīva galda vidū, iekarina logos. Šogad ļoti interesants dekors darināts pēc kokapstrādes uzņēmuma *Laimdotas* pasūtījuma: „Izveidoju no viņu pašu materiāliem. Tur bija skrūves, eņģes, rokturi, tapas un dēļi. Sanāca liels un smags, bija jādomā, kā salikt kopā. Pašai kas tāds nebūtu ienācis prātā.”

Līga smejas, ka viņai mājās Adventē ir nevis vainags, bet neliels dekors un svečītes: „Ja daudz taisu citiem, pašai sev vairs netīk.”

Elisas Rudzītes teksts un foto

Klientu gaume ir dažāda, taču šogad Adventes vainagos dominē melnā, zelta, tumši brūnā, pelēkā, arī klasiski baltā krāsa un dūmakainie toņi.

FOTOKONKURSS

SKAISTĀKAIS ADVENTES VAINAGS

Līdz 15. decembrim sūtiet savu Adventes vainagu fotogrāfijas e-pastā:

redakcija@kurzemnieks.lv!

levietosim *Kurzemnieka* feisbuka lapā un pašus skaistākos arī drukātajā avīzē. Īpašā vainaga autoram būs redakcijas balva – laikraksta e-avīzes abonements.

■ Svētdien – 1. Advente.

■ Jauni ierobežojumi skolām. Kādi tie ir?

➔ 4. lpp.

Kā galus savēlka kafējnīcas

Kuldīgā un Skrundā. Stāsta to saimnieki.

➔ 2. lpp.

Latvijā parādījies jauns aicinājums – šķirot tekstila atkritumus.

Ko iesākt, lai nenoslīkstam apģērbu kalnos, pētījusi Elisa Rudzīte.

➔ 8. lpp.

Otrdien, 1. decembris:

- Kā skolas tiek galā ar ierobežojumiem.
- Minimālā alga un uzņēmējdarbība.
- Mūsējie ārzemēs Covid-19 ēnā.
- LEADER projekti – visdažādākie.
- Kas jauns Ēdoles pusē.
- Piedalies konkursā un vinnē!

ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Kā smaržīgs medus uz maizes

Inguna Spuleniece

Redakcijā ir teiciens, ka saruna ar sirdsgudru un jauku cilvēku ir kā žurnālista darba medus maize. Vialga, vai saruna ir par labo vai skumjo, šī maize ir garda, sāīga, ar patīkamu pēcgaršu.

Kopš gada sākuma *Kurzemniekā* ieviesām rubriku *Personība*, un man ar šādām maizēm ir paveicies biežāk. Nesaku, ka īstas personības nesatikām arī pirms tam. Turklāt nav svarīgi, vai cilvēks ir augstā amatā, ar labu izglītību, vai vienmēr rīkojies pareizi vai vienkārši māk dzīvot savu dzīvi, dodot daudz ko arī citiem.

Arī šajā numurā ir tāda saruna ar cilvēku, pēc kuras ilgi ir patīkama pēcgarša. Tas nenozīmē, ka runājām tikai par laimes formulu. Ar priesteri Andri Vasiļevski gan smējāmies, gan paskumām – visu jau uz papīra neuzliksi. Bet atmiņā paliks Andra teiktais: „Esmu cilvēks!” Arī tas, ko viņš saka par tautas garamantām – par to dārgakmeni ar daudzajām šķautnēm, kas mirgo visās varavīksnes krāsās, par to, ar ko mums jālepojas. Dzirdot tik poētiskus izteicienus, pavaicāju, vai tik Andris neraksta dzeju. Nē, tikai runājot rīmēs, viņš atsmēja. Tobrīd iedomājos, cik vienkāršs ir šis cilvēks, kurš spēj priecāties par kursabiedru akadēmiskajiem panākumiem, sevi dēvējot par parastu lauku priesteri, turklāt bez mazākā skaudības piesietiena.

„Šie cilvēki ir vienkārši, spēj saskatīt labo, priecāties par to, kas ir, un dalīties ar citiem.”

Kāds teiks: viņš jau priesteris – viņam tādā jābūt. Es nepiekritīšu. Nav aizmirstama nejauša tikšanās ar teju simt gadu vecu krievu sievieti, kuru uz Latviju atvedis karš un tuvinieku zaudējums, bet mūžs pavadīts, strādājot visdažādākos darbus, lai izaudzinātu dēlu. Turklāt šeit nodzi-

votajos gados Latvija iemīlēja kā vienīgā vieta, kur dzīvot un skaisti novecot. Jelīzavetas kundzes dzīves uztvere vienkārši ir balta. „Man pašai gribas kļūt gaišākai, ir sajūta, ka atrodos pēdu virs zemes,” pēc šīs sarunas atzina kolēģe.

Vēl aizvien patīkama pēcgarša ir pēc ļoti atklātās sarunas ar uzņēmēju Baibu Mikālu. Viņas izejas punkts 90. gados bija tāds pats kā daudziem no mums. Tagad, redzot tikai panākumus, retais iedomājas par ceļu uz tiem. Baiba neplātās, ka tik daudz izdarījusi pati, vienlaikus atzīstot, ka viņas stīprais balsts ir ģimene, senču saknes un dzimtenes mīlestība.

Tā varētu runāt par daudziem, jo manu personību saraksts ir pagars. Šos cilvēkus galvenokārt apvieno vienkāršība, spēja saskatīt labo, priecāties par to, kas ir, un dalīties ar citiem. Viņi vienkārši ir pārbaudījuši senseno patiesību, ka dalīta bēda ir pusbēda, bet dalīts prieks – dubults. Tā viņi dzīvo un bez lieka patosa vairo labo mums apkārt.

KĀPĒC LASA KURZEMNIEKU

Tradīcija, kas jā saglabā

Kuldīgas galvenās bibliotēkas vadītāja Daina Girvaite var *Kurzemnieku* izlasīt darbvietā, taču avīze jau gadiem tiek abonēta arī mājās.

„Tā ir tradīcija, savā ziņā pat sentimentāla, jo vecākiem, kuru diemžēl šaisaulē vairs nav, vietējais laikraksts bija neatņemama mājas dzīves daļa. Kad sāku strādāt bibliotēkā Pelčos, varēju vēlāk avīzi atnest mājās, bet nē – manējiem vajadzēja abonēt savu. Tagad mana ģimene dzīvo dzimtas mājās un ir šo tradīciju pārmantojusi. Gribas, lai pēc darba *Kurzemnieks* ir pastkastītē vai jau istabā ienests un es varu pie kafijas vai tējas mierīgi palasīt. Abonēt savu avīzi ir svarīgi visiem – kā gan uzzināsim patiesas ziņas?”

Laikam līdzi arī *Kurzemnieks* ir mainījies, bet man patīk, ka saglabāta noteikta līnija – netiek skriets līdzi kādām modes vai dzeltenās preses tendencēm. Saglabāts objektīvs, neitrāls, arī analītisks skatījums, kaut zinu, ka ir tādi cilvēki, kuri gaida šokējošas lietas.”

TRĪS PAR VIENU

Kāda pašlaik ir situācija ēdinātājiem, un kādas ir nākotnes prognozes?

ILGI JAU TĀ NEVARĒS

1. Līga Šteinberga, Kuldīgas bistro *Namma* vadītāja:

– Pavasarī bija grūtāk, jo nezinājām, kas gaidāms un kā būs. Arī cilvēki nāca mazāk. Šobrīd arī ir mazāk, bet ne tik, cik pavasarī. Cilvēki ievēro visas prasības, lieto aizsargmaskas. Gadās arī, ka pajautā, vai tiešām nedrīkst paēst uz vietas. Apgrozījums ir krities vairāk

nekā uz pusi. Darbinieki nav atlaisti: kāds paņēmis atvaļinājumu, kāds – slimības lapu. Darbalaiks ir samazināts, un svētdienās vairs nestrādājam, līdz ar to darba stundas ir tik, cik ir. Ienākumi kritās visiem. Ļoti ceram, ka decembrī varēs darbu atsākt, bet arī apzināties, ka cerība ir niecīga. Dzīvosim, redzēsim. Ja nevarēsim atsākt, tad visiem ir skaidrs,

ka šādā režīmā ilgi turpināt nevarēs. Būs jāver ciet, un pat nezinu, ko vēl var darīt. Mēs esam viena daļa no lielas firmas. Ja bistro būs jāaizver, uz dīkstāves pabalstu darbinieki diez vai varēs pretendēt, jo citās vietās uzņēmums varbūt turpinās strādāt. Cik varēsim, tik pavisksim.

ĻOTI GAIDA, KA NORMALIZĒSIES

2. Linda Sarja, Kuldīgas restorāna *Bangert's* vadītāja:

– Kopš 9. novembra, kad pasludināja ārkārtējo situāciju, restorāns ir aizvērts. Ēdiena gatavošana līdzi nešanai nav

mums īsti piemērota. Droši vien strādāt varēsim atsākt tikai tad, kad ārkārtējā situācija beigsies. Darbinieki pretendē uz dīkstāves pabalstu, atlaists neviens nav – gaidām no valsts kādu rīcību.

Tāda tiek solīta. Mēs nestrādājam arī pavasarī, un dīkstāves pabalsts bija visiem. Ļoti gaidām, kad situācija normalizēsies un varēsim atgriezties iepriekšējā ritmā.

AR ĒDINĀŠANU IR SLIKTI

3. Vija Peterte, Skrundas SIA *P Arvi* valdes priekšsēde:

– Kafejnīcā *Jumis* situācija ir mainījusies būtiski – klientu nav. Cilvēki piesargājas. Tie, kuri strādā, darbdienās atnāk pēc pusdienām: visi maskās, pagaida, kamēr ieliekam, un nes prom. Sestdienās, svētdienās strādājam, bet ir klusums. Darbinieki joprojām ir visi. Vēl velkam, bet, kā būs turpmāk, nezinu.

Pavasarī bija līdzīga situācija.

Tā kā mums klāt ir arī veikals, meitenes gatavo produkciju, ko pārdodam tur: karbonādes, kotletes, viltoto zaķi, zivis. Vārām kartupeļus un bietes līdzņemšanai, taisām plovu. Tas mazliet situāciju glābj, jo ar ēdināšanu vien ir galīgi slikti. Bet ko lai dara? Skrundā tagad ceļ degvielas uzpildes staciju, un strādnieki ēdienu iegādājas pie mums. Ir arī āra

terase. Kad bija siltāk, citi nopirka un turpat paēda. Bet tagad ir auksti, un arī to vairs nevar. Kad celtniecība beigsies, tas mūs ietekmēs. Apgrozījums ir krities uz pusi vai vairāk. Tagad darba ritms ir brīvāks, un meitenes pamazgā sienas, vairāk patīra. Uz priekšu kaut ko plānot ir grūti. Kāda būs reālā situācija, pēc tādas arī pieņemsim lēmumus.

Jolanta Hercenberga

FOTOKOMENTĀRS

Pusdienlaiks. Izskatās, ka bērnudārzieki uz izglītības iestādi dodas paši.

Intas Jansones teksts un foto

RUNĀ SPECIĀLISTS

Eiropa vērtē vakcīnas pret Covid-19

Dita Okmane, Zāļu valsts aģentūras (ZVA) sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja

Eiropas Zāļu aģentūra vakcīnu pret Covid-19 vērtē pēc tikpat stingrām prasībām kvalitātei, drošumam un efektivitātei kā jebkuras citas zāles.

Trīs pieteikumus vakcīnas apstiprināšanai Eiropas Savienībā (ES) iesnieguši uzņēmumi Pfizer/BioNTech, Moderna un Astra Zeneca. Tie tiek izvērtēti. Patlaban ES nav lietošanai apstiprinātas vakcīnas, kas no saslimšanas ar jaunā koronavīrusa izraisīto slimību pasargātu.

Eiropas Zāļu aģentūra sākusī vērtēt pirmos pieejamos datus, kas iegūti klīniskos pētījumos. Pagaidām nav iespējams izdarīt secinājums par šo vakcīnu drošumu un iedarbīgumu, jo virkne pierādījumu vēl nav iesniegti. Aģentūra rūpīgi izvērtēs izstrādātāju ziņas par katru vakcīnu un sniegs zinātnisku atzinumu par drošumu, iedarbīgumu un kvalitāti, kā arī par piemērotību pacientu vakcinēšanai. Iesniegtajiem datiem jāuzrāda vakcīnas iedarbīgums, proti, kā klīniskos apstākļos tā spēj cilvēku pasargāt no vīrusa izraisītas saslimšanas dažādās smaguma pakāpēs, kā arī jāuzrāda vakcīnas drošums.

Ja Eiropas Zāļu aģentūra pēc padziļinātas vērtēšanas konstatēs, ka iesniegtie pierādījumi liecina – vakcīna ir efektīva, kvalitatīva un droša, tā to reģistrēs lietošanai visā ES. Vakcīna tiks apstiprināta tikai tad, ja aģentūra saņems uzticamus un pārliecinošus zinātniskus pierādījumus, ka vairāk ir guvuma nekā riska. Jāuzsver, ka Covid-19 vakcīnām reģistrācijas prasības nekādā mērā netiek atvieglotas.

Prognozēts, ka agrākais laiks, kad tiks saņemti visi dati par tām Covid-19 vakcīnām, kuru izstrāde un klīniskie pētījumi ir pavisam sīkāk, varētu būt šī gada beigās. Tiek pētīti vēl vairāki desmiti potenciālo vakcīnu, un katra ražojuma izpēti iesaistīti vairāki desmiti tūkstoši cilvēku.

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Karogs vējā sapluinīts

Redakcijai piezvanīja kundze, kuru uztraucis redzētais: viņa braukusi garām raidstacijai Pelčos un pamanījusi, ka kādā mastā atrodas sapluinīts valsts karogs. Viņaspriekš, tā nedrīkst būt.

Sazinoties ar pagasta pārvaldes lietvedī Lieni Čiņķi, *Kurzemnieks* noskaidroja, ka tāda situācija tiešām bijusi: „Lielā vējā dēļ karogs tika sabojāts. Tagad tas noņemts.”

Ineses Slūkas zīmējums

„Advents ir pārdomu laiks, bet ķekatas ir karnevāls, kam ir sava vieta arī kristīgajā pasaulē, piemēram, Venēcijā. Mūsu reģionā katoliskajos novados ķekatas iešana vienmēr sākusies 25. decembrī. Visi pārnāk mājās pēc Ziemassvētku dievkalpojuma, lustīgi sataisās un, dziesmas dziedot un muļķības taisot, laiž pār kalnu pie kaimiņiem. Tā – līdz pat Zvaigznes dienai,” saka priesteris Andris Vasiļevskis.

Vakcīnu mērķis ir cilvēkus pasargāt no slimības, ko izraisa jaunais koronavīruss SARS-CoV-2, un veicināt organisma aizsargreakciju. Pašreizējā pandēmija ir pasaules mēroga krīze ar postošu ietekmi uz cilvēka veselību, sociālajiem procesiem un ekonomiku. Covid-19 var izraisīt smagu slimību un pat nāvi jebkura vecuma cilvēkiem, tai skaitā tiem, kuriem citu slimību nav. Turklāt ilgtermiņa ietekme uz veselību ir maz zināma. Drošas un iedarbīgas vakcīnas pret Covid-19 ir nepieciešamas tāpēc, lai saudzētu ikvienu, īpaši medicīnas darbiniekus un neaizsargātākās iedzīvotāju grupas, proti, vecāka gadagājuma cilvēkus un cilvēkus ar hroniskām slimībām.

Jaunās bioloģiskās zāles, tajā skaitā vakcīnas, reģistrē Eiropas Zāļu aģentūra, un reģistrācija ir spēkā uzreiz visā ES. Savukārt jauno vakcīnu iepirkumu koordinē Eiropas Komisija, lai tās vienlīdzīgā daudzumā būtu pieejamas visās dalībvalstīs. Vairāk informācijas – Veselības ministrijas vietnē www.ema.europa.eu, kurā informācija regulāri tiek papildināta.

MUMS ZVANA

Piegružota, tomēr pavisam nekopta nav

Kāds kuldīdznieks jautā, kādēļ īpašums starp pirmsskolas izglītības iestādē *Cīrulītis* un Grants ielu gadiem ilgi esot nesakopts.

„Vienmēr tur ir piemētāts un aizaudzis,” saka vīrietis. „Kādēļ tiek pieļauts tāds nesmukums pašā pilsētas centrā? Agrāk bija sakopta bērnu dārza teritorija.”

Cīrulīša vadītāja Inguna Krebse skaidro, ka agrāk šī vieta tiešām bijusi iestādes pārziņā, bet vēlāk nonākusi kāda cilvēka privātīpašumā. „Tā netiek izmantota, pāris reizi vasarā ir nopļauta, bet bieži ir piegružota. Esam pašvaldībā sacījuši, ka labprāt to izmantotu un sakārtotu. Bet, vai to tā var noorganizēt, nezinu.”

Domes transporta infrastruktūras inženieris Andris Megnis skaidro, ka īpašums

Pļavas ielā 13 ir privātpersonas valdījumā un sakoptību var kontrolēt pašvaldības policija. Tās priekšnieks Kaspars Šabāns skaidro, ka šādos gadījumos jāziņo policijai un tas arī esot darīts. Ja vieta patiešām nav sakopta, tad īpašnieks tiek aicināts to izdarīt tuvākajā laikā. Pēc tam notiek pārbaude, vai ir izpildīts.

„Vakar (24. novembrī) saņēmām no kāda vīrieša informāciju, ka teritorija pie *Cīrulīša* ir nesakopta. Bet pēc aizbraukšanas uz to vietu inspektori žurnālā ierakstījuši, ka bērnu dārza tuvumā tādu neatrada. Iespējams, notikusi komunikācijas kļūda. Vīrietim vajadzētu piezvanīt vēlreiz un inspektoros sagaidīt vai arī precīzāk norādīt vietu. Otrs variants: vieta varbūt nav tik ļoti nesakopta, lai īpašniekam par to aizrādītu.”

Jolanta Hercenberga

Biežāk labus vārdus teikt

„Paldies kuldīdzniekiem par viesmīlību un *Kurzemnieka* žurnālistēm par atsaucību!” tā telefonsarunā šonedēļ sacīja zvērināta advokāte Brigita Stenclava. Viņas apgleznotā zīda izstāde bija ierīkota Līvijas Rezevska muzejā, par to rakstīja Inguna Spuleniece, fotogrāfeja Laila Liepiņa. Māksliniece pajoko: pirmoreiz mūžā viņai nu esot tāds

portrets, kas pašai patīkot.

Un tik labi, ka pandēmijas laikā avīzē esot pozitīvi stāsti! Brigitas kundze Kuldīgā bijusi pirmoreiz, un viņu patīkami sasildījis vietējo ļaužu laipnums un sirsnība. Viņa novēlēja, kaut biežāk mēs viens otram piezvanītu, īpaši tagad, kad nevaram tikties, un pateiktu labus vārdus.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Portālā *Manabalss.lv* joprojām tiek vākti paraksti iniciatīvai *Par svētkiem bez salūta*, lai virzītu likumprojektu par aizliegumu valsts un pašvaldību budžetu tērēt uguņošanai sevišķi šajā laikā, kad naudas trūkuma dēļ nevar nodrošināt adekvātu veselības un izglītības budžetu.

Kādas ir jūsu domas par naudas izlietošanu svētku uguņošanai?

Dace Dailidoviča, pensionāre no Talsiem:

– Ja izdomā kaut ko vietā, tad bez salūta var iztikt. Tā jau visiem patīk, bet mājdzīvniekus tas biedē – tie vienmēr satraukušies lielā trokšņa dēļ. Kaut ko jau vajag: salūtu vai

kādu alternatīvu. Vairākus gadus atpakaļ Talsos uz strūklakas pat atskaņoja video – nu, tas bija fantastiski! Jums te, Kuldīgā, arī ir daudz kas interesants un skaists.

Liene Granapska, pensionāre:

– Priekam varbūt vajadzētu, bet nezinu, vai valstij šobrīd ir tik daudz naudas. Es jau skatos katru gadu, un tas cilvēkiem nedaudz paceļ garastāvokli, rada prieku. Mazbērniem patīk, taču suns baidījās, un to nemaz nelaidu ārā. Kaķiem kaut kā vienalga. Ja salūta nebūtu nemaz, būtu bēdīgi un cilvēki ieslīgtu depresijā.

Arvīds Dailidovičs, pensionārs no Talsiem:

– Mierīgi var iztikt bez tā. Mums notika skaists strūklaku šovs ar gaismām. Trīs vakarus viss bija izgaismots, un pēc salūta nemaz neprasījās. Tālsos to pārsvarā sponsorē uzņēmēji, pašvaldība maksā mazāk. Katrs jau privāti var šaut, cik grib, bet no tā vēl lielāks piesārņojums nekā tad, ja pašvaldība vai valsts izšautu vienreiz gadā. Mums ir trīs bērni un pieci mazbērni, un viņiem jau gan salūts ļoti patīk.

Toms Vanags, frīlanseris:

– Tā jau salūts ir skaists, bet diezgan daudz naudas tiek iztērēts. Varētu ņemt paraugu no citām valstīm, kur to labāk tērē dekorācijām. Tas vismaz ir ilgāk baudāms skaits, jo salūts jau beidzas dažās minūtēs. Labāk tā, un, ja gribas salūtu, tad var braukt uz tām ārzemēm, kurās tas ir.

Severita Mahlajeva, pašnodarbinātā:

– Man ir pilnīgi vienāla, nekad neskatos. Tas ir tik bezjēdzīgi – vienkārši uzspridzināt gaisā naudu! Turklāt vēl tas ir liels piesārņojums.

Labāk būtu ieguldījuši bērnu izglītībā, sakārtojuši skolas vai palīdzētu nabadzīgām ģimenēm. Cilvēks pats sev rada svētku sajūtu, ne jau salūts. Labāks ieguldījums tad jau ir rotājumi – tie vismaz redzami ilgāk, un tos var izmantot arī citus gadus.

Inta Tomase, māmiņa:

– Man patiešām tīri vienāla – nav tā, ka vajag. Patīk jau, protams, patīk, vienīgi liekas, ka tā ir naudas izmešana. Es saprotu, cik tas maksā, un tas jau viss no mūsu pašu naudas nāk. Varētu izdomāt labāk ko citu.

Katrina Blaua, Elisas Rudzītes foto

SVĒTDIEN – PIRMĀ ADVENTE

Ar svētdienu, 29. novembri, šogad sākas Advente – Ziemassvētku jeb Kristus piedzimšanas gaidīšanas laiks. Tas ir baznīcas liturģiskā gada sākums.

Advente tiek saistīta ar gavēni, mieru, klusumu un pārdomām. Bet arī ar baznīcu nesaistīti cilvēki mājās vai darbavietās vainagā iedez kādu no četrām svecēm. Jautājam mūspuses ļaudīm, ko viņiem šis laiks nozīmē.

Cerība ir un būs

Pērkonu ģimenē drūmais pandēmijas laiks nav mazinājis ticību Dievam, un tā dod svarīgāko – cerību, mīlestību, mieru un prieku. Attēlā: Oskars un Vineta Pērkonī ar bērniem Amandu, Lindu un Gabrieli.

Integrācijas centra Atvērtās durvis un draudzes Jaunā paaudze pārstāvju, kuldīdznieku Vinetas un Oskara Pērkonu ģimenē šai laikā būtiskas pārmaiņas nenotiek. Viņi ar Dievu dzīvo ikdienā.

„Citi īpaši gatavojas gavēnim, vainagu iegādei, mājas dekorēšanai. Mēs laiku pārdomām veltām nepārtraukti – negaidām tieši četras nedēļas pirms Ziemassvētkiem,” stāsta Oskars. „Dievs mūsu sirdīs ir vienmēr, katru dienu par to domājam, arī par to, kā palīdzēt citiem. Pandēmijas dēļ šis laiks ir grūtāks visiem. Iepriekš rīkojām pasākumus, gādājām materiālo

atbalstu. Tagad tas iespējams ļoti ierobežoti.

Mans uzskats: Dievs jāmeklē ik dienu, bet pēdējā laikā liela daļa sabiedrības par to vispār vairs neaizdomājas. Pandēmija, slimības, negatīva informācija un vēl gada nogales drūmais laiks dabā dzen cilvēkus pesimismā. Daudzi ir tādi nervozi – to var just ik uz soļa. Nomāktība ir visā pasaulē, ne jau tikai pie mums. Bet Advente vieš cerību par tumsas atkāpšanos.

Valsts it kā sludina palīdzību, taču es strādāju mežsaimniecībā un redzu, ka, piemēram, maniemi vīriem mežizstrādē no tā nekā netiek. Viņi ir gatavi

strādāt par smiekla naudu, lai ģimeni paēdinātu. Tāpēc ir vajadzīga ticība, lai iepazītu cerību, mieru, mīlestību un prieku, ko spēj dot Kristus. Tās ir tās četras lietas, kas simbolizē Adventes laiku. Ja paši būsim pozitīvi, domāsim labu, tad Dievs svētīs un piepildīs mūs ar mieru, prieku, mīlestību un atnāks pie mums labās lietas. Novēlu to visiem.”

O.Pērkonš piebilst, ka biedrība *Atvērtās durvis* labdarību turpina – piedāvā palīdzību grūtībās nonākušajiem. Intersēties: www.atvertasdurvis.lv.

Daina Tafelberga
Pērkonu ģimenes arhīva foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Autovadītāji skaidrā, bērni dedzina avīzes, garnadži zog

Sagatavojusi Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvaldes vecākā speciāliste **Madara Šeršņova**.

Nedēļas laikā Kuldīgas iecirknī sākti vairāki kriminālprocesi par automašīnas bojāšanu, izsītot stiklu, par svētku dekorāciju bojāšanu un karoga nolaušanu, kā arī par vairāku alkohola pudeļu zādzību veikalā.

Šonedēļ nav apturēts neviens transportlīdzekļa vadītājs, kurš pie stūres būtu sēdies reibumā. Bet ir sākti kriminālprocesi par satiksmes negadījumu

23. novembrī Rudbāržos, kurā cilvēki cietuši. Bez cietušajiem ir reģistrēti seši negadījumi: četrus uzbraukts meža dzīvniekiem, vienā – stāvošam transportlīdzeklī, vēl vienā gadījumā notikusi divu auto sadursme.

25. novembrī administratīvā pārkāpuma process sāksies par to, ka Kuldīgā kāda nama kāpnutelpā bērni pie dzīvokļa

durvīm aizdedzinājuši avīzi un aizbēguši. Šādas darbības ir sīkais huligānisms.

Kriminālpolicijas nodaļa pabeigusi izmeklēšanu vairākos kriminālprocesos, tostarp par zādzību, iekļūstot dzīvoklī, un zādzību tirdzniecības vietā, par miesas bojājumiem, par transportlīdzekļa vadīšanu reibumā un bez tiesībām.

Kuldīgā pasta sestdienās strādās

No rītdienas, 28. novembra, Kuldīgas pasta nodaļa atsāks darbu arī sestdienās no 9.00 līdz 12.00.

Covid-19 ierobežošanas papildu drošības pasākumu dēļ no 2. oktobra nodaļa sestdienās nestrādāja. Ņemot vērā gadumijas svētku tuvošanos, *Latvijas Pasts* radis iespēju nodaļas darbu šajās dienās atjaunot.

Skolas ārkārtējās situācijas režīmā

„Gandrīz 60 procentiem Eiropas pedagogu maskas ir obligātas, pārējiem tās ir rekomendētas. Tādēļ, redzot, ka kovidā situācija mūsu valstī stabilizējas, taču krituma nav, izvēlējamies nevis doties attālinātajās mācībās, bet gan skolotājiem valkāt maskas,” tā 25. novembrī preses konferencē par drošību skolās sacīja izglītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska. Jaunie noteikumi stāsies spēkā no pirmdienas, 30. novembra.

JĀMEKLĒ ATBILSTOŠAS TELPAS

Jau otrdien, 24. novembrī, valdība izlēma izglītībā ieviest stingrākus ierobežojumus. Skolām, kuras darbu turpina klātienē, jānodrošina trīs kvadrātmetri vienam skolēnam. Savukārt pedagogiem stundu laikā un ārpus tā jālieto mutes un deguna aizsargs. Ja to nevar nodrošināt, jāpāriet uz mācībām pilnībā vai daļēji attālināti, organizējot darbu mazākās grupās.

Ministre atzina, ka daļai skolu būs grūti prasīto distanci ievērot: „47 procentos skolu bērnu skaits klasē ir lielāks par 17. Tas nozīmē, ka mācīties ierastajā vidē var būt problēmas. Taču zinām, ka lielākajā daļā skolu ir aizņemts tikai viens vai pusotrs stāvs. Vadībai jāizvērtē, kuras telpas ir visatbilstošākās.” Tika rosināts izmantot, piemēram, tuvumā esošo augstskolu telpas, jo studenti mācās attālināti, vai ieviest B modeli, kurā daļa mācās klātienē, daļa attālināti.

VAIROGI VAIRS NEDERĒS

Slimību profilakses un kontroles centra pārstāvis Juris Perevoščikovs uzsvēra, ka hospitalizēto pacientu skaits arvien pieaug, tāpēc papildu drošība ir nepieciešama. Viņš arī atzina, ka bērni vīrusu pārslimo daudz vieglāk nekā pieaugušie. Epidemioloģiskā izmeklēšana liecina, ka skolēnu vidū Covid-19 visbiežāk izplatās tādēļ, ka viņus inficējis pedagogs: „Kaut gan saslimušo skolēnu ir vairāk, arī skolotāju risks saslimt ar Covid-19 darbā ir trīs reizes lielāks.”

Iepriekš skolotāju izmantotie vizieri jeb vairogi neesot gana efektīvi, tāpēc jāaizvieto ar maskām. Īpaši tiek aicināts vēdināt mācību telpas, regulāri dezinficēt priekšmetus, un apsliemušajiem jāpaliek mājās.

Ministre aicināja cilvēkus neiestāties ierobežojumu kritizēšanas pozīcijā: „Tie patiešām ir saistīti ar ārkārtējo situāciju, bet šādā pastiprinātā režīmā nedzīvosim visu laiku. Es tiešām ceru, ka trīs kvadrātmetri tiem, kuri var mācīties klātienē, būs pietiekami, lai janvārī visi varētu atgriezties skolā.”

Klātienē var notikt praktiskās mācības dažādos izglītības posmos, profesionālajās skolās, augstskolās, pieaugušo izglītībā, taču grozījumi paredz, ka tad telpā vienlaikus drīkst atrasties ne vairāk kā desmit pārstāvju no vienas grupas. Šāds ir arī maksimālais cilvēku skaits, kādam ļauts pulcēties privāti, sportojot vai iesaistoties citās darbībās.

Elisa Rudzīte

Vidusskolēni apgūst biznesa pamatus

V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolas audzēkņi projekta *Uzņēmējdarbības skola nodarbību ciklā tiešsaistē apguvuši digitālā marketinga un zīmola veidošanas pamatus.*

Nodarbības organizē Biznesa augstskola *Turība*. Šoreiz piedalījušies arī vidusskolēni no Talsiem, Ventspils, Liepājas, Valmieras, Ozolniekiem, Bauskas, Preiļiem, Balviem, Rīgas, Skaistkalnes, Ērgļiem, Jūrmalas un Pļaviņām.

Lekciju *Zīmols – tava panā-*

kumu atslēga vadījusi docētāja Renāte Cāne. Jaunieši uzzinājuši, kas ir zīmols, kā radīt savējo un veicināt preces vai pakalpojuma atpazīstamību. Grafiskais dizaineris Gundars Strazdiņš lekcijā *Digitālais marketinga* stāstījis par reklāmas veidiem un saziņu sociālajos medijos.

Līdz šim aizvadītas trīs nodarbības, apgūstot dažādas nozarē aktuālas tēmas. Uzņēmējdarbības skola darbojas sesto gadu.

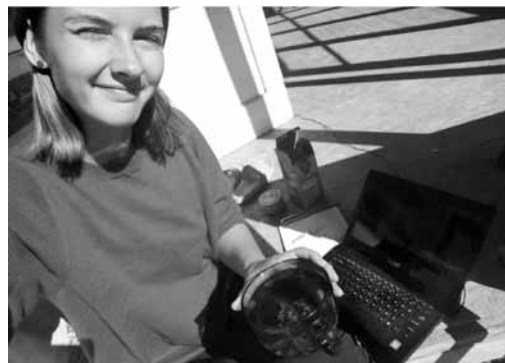
Jana Sūrums

Citādās studijas

Šis ir laiks, kad pandēmijas dēļ sastopamies ar ierobežojumiem un dažādām grūtībām, un mācības augstskolā nav izņēmums. Kuldīdznieki ANNA ABERSONE, RENĀTE VĪTOLIŅA un RODRIGO GRUNTMANIS dalās secinājumos par studiju gaitām Liepājas Universitātē.

Var ietaupīt laiku

Anna Abersone mācījusies V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijā, pēc tam absolvējusi Murjāņu sporta ģimnāziju un nu Liepājā 3. kursā studē kā pamatizglītības skolotāja. Pašlaik viņa devusies praksē.

Anna iemūžinājusi sevi attālināto studiju procesā.

Daži no viņas kursa praksi izpilda attālināti, daži klātienē – kādas nu katram iespējas, bet pirms tam lielākā daļa lekciju notikušas attālināti, tikai uz dažām bijis jāierodas. Pārsvārā klātienē apgūta izvēlēta specialitāte – vizuālā māksla.

Anna atzīst, ka attālināto lekciju bija daudz vairāk. Studentiem šādā mācību formā jau izveidojusies neliela pieredze, jo, kā zināms, ārkārtējā situācijā martā un vēlākajos mēnešos attālināti notika visas lekcijas. Viņa secina: „Manuprāt, tagad ir līdzīgi kā pavasarī – ne vieglāk, ne grūtāk. Teorija saglabājas attālināti, tikai praktisko darbu darām klātienē. Pavasarī praktisko nodarbību nebija.”

Viens no visgrūtākajiem uzdevumiem esot saplānot laiku, un Anna to dara kopā ar pārējiem

„No attālinātajām studijām ir laika ieguvums: dzīvoju Kuldīgā, un nav jāpavada pusotra stunda ceļā uz Liepāju.”

studentiem atbilstoši pienākumiem, bet ņemot vērā arī personīgās vajadzības.

Kā vienu no lielākajiem šī laika plusiem viņa min iespēju būt noteicējai pār savu laiku: „Man šādi patīk – varu pati to regulēt, un pluss no attālinātajām studijām ir laika ieguvums, proti, dzīvoju nevis Liepājā, bet gan Kuldīgā, un man nav jāpavada pusotra stunda ceļā.”

Bet bez trūkumiem arī nekādi neiztikt: „Mīnuss varētu būt tas, ka nesatieku studiju biedrus. Kaut kas notiek vienkāršāk un mazāk. Ja lekcijas būtu klātienē, es daudz vairāk izteiktos vai citādi piedalītos, bet attālinātajās izdaru to, kas jāizdara, un viss.”

Vārds *saziņa* varētu būt viens šī laika atslēgas vārds. Cik būtiska tā ir ar pasniedzējiem? „Komunikācija starp studentu un pasniedzēju noteikti ir svarīga, un ir labi saņemt kaut vai ziņu, ka viņš manu darbu ir saņēmis un to novērtē. Klātienē jau tomēr pajautājam, redzam, dzirdam. Ir svarīgi, lai arī tagad mums atbild.” Anna uzskata, ka attālinātais process nav grūts, šķietot, ka arī pasniedzēji cenšas, vienīgi pārsvārā saziņa ir rakstiska, un tā nav tik pilnīga.

Klātiene tomēr esot sirdij tikamāka, bet ideālais variants būtu tad, ja mēnesi studijas notiktu auditorijās un divas nedēļas – mājās. Neklātiene neesot slikts variants, bet klātiene tomēr sniedz satikšanos un domu apmaiņu, iespēju iegūt ko vairāk.

Annas Abersones arhīva foto

Labāk un ērtāk ir klātienē

Rodrigo absolvējis Kuldīgas Centra vidusskolu un pašlaik maģistros studē par programmēšanas inženieri. Arī viņam 90% lekciju notiek attālināti un tikai dažas praktiskās nodarbības – universitātē. Viņam pie sirds ir studijas klātienē: „Tad vieglāk saprast pasniedzēju un pareizāk izdarīt visu, kas jāizdara.”

„Labums ir tāds, ka varu atrasties jebkur un klausīties lekcijas,” secina Rodrigo Gruntmanis.

Laika plānošana grūtības nesagādājot, jo Rodrigo Liepājas Universitātē ne tikai studē, bet arī strādā. Viņš parasti atrodas savā kabinetā un lekcijām pievienojas tad, kad nepieciešams. „Pluss ir tas, ka varu atrasties jebkur. Reiz, braucot uz Rīgu, klausījos lekcijas un nākamajā brīdī ar prezentāciju jau uzstājos citā vietā.”

Bet esot arī grūtības: programmēšanā pasniedzējam jābūt gan prezentācija, gan piemērs, un, ja cilvēkam ir viens monitors, tas ir sarežģīti parādāms, jo visas programmas saliktas uz ekrāna un ir diezgan

grūti izsekot līdzī.

„Komunikācija noteikti ir svarīga, jo pasniedzējs lasa lekciju it kā pilnīgā tukšumā. Domāju, ka arī pašam pasniedzējam tas ir ļoti nepatīkami, ka nav nekādas interakcijas (mijiedarbības – red.) starp studentiem un viņu. Studentam daudz vieglāk ir saprast un visu pajautāt klātienē, un tā viņš iegūst vairāk. Daudzi varbūt pat dara divas lietas vienlaikus, tāpēc ieguvums no attālinātajām lekcijām ir mazāks,” atzīst Rodrigo.

Rodrigo Gruntmaņa arhīva foto

„Studentam daudz vieglāk ir saprast un visu pajautāt klātienē, un tā viņš iegūst vairāk.”

Lielais pluss – mobilitāte

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas absolvente Renāte Vītoliņa trešo gadu studē jauno mediju mākslu. Pašlaik attālinātās studijas esot daudz vieglāk pieņemamas un izprotamas nekā pavasarī.

„Mājās daudz lietu novērš uzmanību. Tad ieraugu puķi, kas jāaplej, tad kaut kas jāsakopj, un koncentrēšanās vienkārši izgaist,” atzīst Renāte Vītoliņa.

Klātienē tagad notiekot tikai viena lekcija – ir vajadzīgas datorprogrammas, kas pieejamas tikai auditorijās. Bet Renāte atzīst: arī tā dod tuvāku saskarsmi ar lektoriem un kursabiedriem, un tas viņai ir ļoti svarīgi.

Liekas, ka laika plānošana ir liels pārbaudījums katram studentam: „Ar to ir, kā ir. Es jau pavasarī sapratu, ka plānošanai ir vēl lielāka nozīme nekā iepriekš, jo pēc veselības dienas ar attālinātajām lekcijām jau esmu nogurusi skatīties uz datoru un vienkārši gribas nedarīt neko. Man šķiet: bija kāds pētījums, ka tā sauktās *online* (tiešsaistes – red.) lekcijas ir nogurdinošākas par klātienu lekcijām. Bet vēl ir jāizpilda uzdotie mājas darbi, un arī tas jā dara pie datora. Un tas ir milzīgs izaicinājums – piesēsties atpakaļ pēc tam, kad visu dienu jau esmu tur darbojusies, un turpināt darīt, jo gribas vienkārši ja ne gulēt, tad iet ārā un nedomāt vairs par tehnoloģijām un visu pārējo...” Bet laika plānošana esot arī liels ieguvums, jo, kā pati atzīst, pirms tam to darīt

nebija tik svarīgi, bet tagad tas tiešām nepieciešams.

Ikkatrai lietai ir sava zelta maliņa. Attālinātajās mācībās Renāte kā plusu saskata mobilitāti: „Varu lekcijai pieslēgties, lai kur atrastos. Neesmu īsti piesieta vienai vietai pasaulē. Principā varu aizbraukt no Liepājas atpakaļ uz Kuldīgu un vienlaikus būt lekcijās – nav obligāti jāatrodas netālu no mācību iestādes. Tas ir ļoti labi.”

Bet Renāte atrod arī ēnas pusi: „Mīnuss ir tas, ka biežāk atrodos mājās, un tur apkārt ir daudz visādu lietu, kas novērš uzmanību. Un tur ieraugu puķi, kas jāaplej, tad kaut kas jāsakopj, un koncentrēšanās vienkārši izgaist. Tāpēc svarīgi ir iekārtot konkrētu darba vietu, kas paredzēta tikai mācībām un kur apkārt nav nekā lieka. To es izdarīju

jau pavasarī. Tā var nedot sev iespēju aizdomāties,” atklāj Renāte.

Neesot universitātē, svarīga arī studentu saziņa ar pasniedzējiem: „Tie tomēr ir cilvēki, pie kuriem mēs dodamies apgūt ko jaunu, pat to, ko nekad iepriekš neesam darījuši. Ir ļoti svarīgi uzturēt saikni. Tomēr, attālināti mācoties, vismaz man tā nav pasliktinājusies – visi mūsu mediju pasniedzēji ir lieliski, viņi pielāgojušies elektroniskajai komunikācijai, arī pārpratumā nav radušies. Viss gājis ļoti gludi.”

Tomēr visvairāk Renātei studēt patīk klātienē: „Tagad pietrūkst tā, ka blakus nav vēl citu cilvēku, kuri mācās. Tā *bara mācīšanās* ļoti palīdz. Bet man der abi veidi: gan attālinātā, gan klātienu. Un nebūtu problēmu, ja mēs to variētu arī ikdienā, ne tikai ārkārtējā situācijā.”

Renātes Vītoliņas arhīva foto

„Tas ir milzīgs izaicinājums – piesēsties atpakaļ pie datora, kad visu dienu jau esmu tur darbojusies, un turpināt darīt, jo gribas vienkārši ja ne gulēt, tad iet ārā un nedomāt vairs par tehnoloģijām...”

„Citi varbūt ir eņģeļi. Es esmu cilvēks”

Tā saka latvietis, priesteris un mākslinieks ANDRIS VASIĻEVSKIS. Kuldīgas un Alsungas katoļu draudzē viņš kalpojis astoņus gadus, protot pa vienu ceļu vest gan tautas garamantas, gan kristīgās vērtības.

Esmu ar viņu pazīstama jau ilgi, tādēļ uzrunāju uz *tu*.

Par ko vēlējas kļūt mazais Nīcas puika Andris?

Par mākslinieku. Tā ir mana pirmā izglītība. Man bija labi skolotāji. Arī mamma Fioleta ir pedagoge – viņa vienmēr rūpējās, lai man un abām māsām būtu krāsas, zīmuli, papīrs.

Tu stāties Mākslas akadēmijā.

Paliku pirmais zem strīpas. Dzīve Rīgā ir tik dārga, ka nevarēju to atļauties. Aizgāju uz Vecbebru lauksaimniecības tehnikumu mācīties par biškopi. Pēc tam kaut kā loģiski iznāca, ka kļuvu par priesteri.

No kurienes aicinājums?

Mēs esam katolītiģa ģimene. Vecāmamma Adelija bija tā, kas šo fronti noturēja cauri visiem padomju gadiem. No tēta puses man ir suitu un poļu piesietnis, no mammas – latviešu un lietuviešu. Ne velti saka: labākais latvietis ir tāds, kuram jauktas asinis. Tāds, kurš katrā situācijā atradīs pareizā rakstura piesietni.

Par to aicinājumu...

Mākslas akadēmijā stājos pēc Liepājas lietišķās mākslas koleģijas, kur mācījos tekstilmākslu. Akadēmijā teica, ka šajā nozarē ļoti vajagot puišus, bet es vēl esot par nenobriedušu. Kad biju nobriedušāks, sapratu, ka man nevajag akadēmiju. (Smejas.) Pēc biškopijam atnācu atpakaļ uz Liepāju, kur sāku strādāt centrālajā grāmatnīcā par prečēzini un noliktavas vadītāju. Pēc gada grāmatnīcas meitas uzņēmumā biju viesmīlis un bārmenis – tā skaitījās *Poētiskā kafējnīca*. Nedēļas nogalēs biju svētdienas skolas skolotājs Svētā Jāzepa katedrālē.

Tur mani iesaistīja mamma un vecākā māsa Kristīne. Kad esi kalpojumā, tad atrodi ļoti tuvu altārim, dalies ar personīgo pieredzi ticības jomā. Tad arī sāk aizdomāties. Tas bija loģisks brīdis, kad pajautāju bīskapam, vai varu iestāties Garīgajā seminārā. Bija 2000. gads.

Kad biji skolēns, vai drīkstēji iet uz baznīcu?

Bija stingri. Kad reiz Ziemassvētkos aizgājām Liepājā uz baznīcu, skolas direktors Nīcā mammu izsauca *uz tepiku*, pārmetot, kādu piemēru viņa, pedagoge, rāda saviem bērniem. Mamma teica: „Esmu ticīga no bērnības. Ticība ir mūsu ģimenes lieta, ko turēšu līdz galam.” Kopš tā laika nēmām vērā vecāsmammais pārliecību: „Ja nedrīkst iet pa durvīm, kāp pa logu!” Esmu kristīts Saldū, bet pārējies mazbērniem

vecāmamma kristības nokārtoja Lietuvā. Mammai viņa teica: „Tu paliec mājās, bet man nav nekādu ierobežojumu.” Kā vīnogas ķekarā, sadevušies rokās, visi bērni ar vecmammu devāmies tos desmit kilometrus uz baznīcu. Tas bija normāli, ka kājām, jo autobusu nebija. Ceļā daudz varējām izrunāt. Tas bija zelta laiks, kas pavadīts ar vecmammu kopā. Šogad viņa aizgāja mūžībā, nodzīvojusi 96 gadus. Skaisti, ka priekšpēdējā dienā paspēju pie viņas būt kā priesteris. Jā, bija grūti, jo viņa man bija ļoti tuvs cilvēks. Vienu gadu bērībā tur nodzīvoju. Esmu bijis nešpetna rakstura, negribēju iet bērnudrāzā. Tik traki, ka rīkoju iestērijas, pat atteicos elpot. Mamma teica: nav bijis citas izejas, kā sūtīt uz laukiem Saldus pusē. Zvērdes pagasta Strīku ciematā man arī ir tās skaidrākas atmiņas.

Vai no turienes nāk spēja novērtēt dabu?

Domāju, ka jā. Gleznaina vide un tas, kā vecāmamma mācēja parādīt, kāds skaistums mums apkārt dots. Tur radās arī mīlestība uz dzīvniekiem. Vienmēr bijusi maza saimniecība ar gotiņu, rukiem, zosīm. Pirms pensijas vecāmamma strādāja par naktssardzi zirgu fermā. Tur mums pagāja daudz naktis. Zirgu stallos ir pavisam cita smarža nekā govju vai cūku kūti. Vakaros, kad ir klusums, zirgi sarunājas. Tā ir mistiska pasaule, ko piedzīvoju.

Pirms Garīgā semināra gatavojies Mākslas akadēmijai, kas slavena ar bohēmu, strādāji kafējnīcā. Cik saprotu, nekas grēcīgs un pasaulīgs tev nav svešs.

Jā. Es pilnīgi noteikti esmu cilvēks. Man patīk čigānu dzīve, jo bohēma to arī nozīmē. Bet tas nenozīmē izlaidību, ko ar šo vārdu saprotam mūsdienās. Man patīk dzīve kustībā, kopienā, ap ugunsdomeņu vai pie sveču liesmām. Tās ir dziesmas, kopābūšana, dalīšanās priekā. Tā ir mana bohēma.

Vai tas nav pretstatā tam, kas tev jāsludina?

Mēs sludinām dzīvi! Jāmāk dzīvot nevis izlaidīgi, bet priecājoties par to, kas dots. Tam labs piemērs ir Kuldīgā un Alsungā pavadītie astoņi gadi. Es nedzīvoju kā mūks cellē. Man bija svarīgi pierādīt par to, kas dots, un mācēt svētkus svinēt.

Kura tev ir pirmā draudze?

Uz divām nedēļām Liepājas Svētā Meinarda, tad jau šī puse. Sāku mācīties iet pa durvīm, kāp pa logu!” Esmu kristīts Saldū, bet pārējies mazbērniem

Katoļu garīdznieks Andris Vasilevskis: „Es neesmu gudrāks par tām paaudzēm, kas bijušas pirms manis. Bet to dēļ esmu tāds, kāds esmu.”

priesterim Viktoram Grebeško. Pēc pāris mēnešiem biju arī prāvests Kuldīgā.

Seminārā mācījies sešus gadus.

Un reizē ar teoloģijas studijām Rīgā trīs gadus biju arī Vatikāna radio korespondents. Kā speciālkorespondents ziņoju no konkrētām vietām visā Latvijā, piedalījies vienā bīskapu konferencē Polijā. Tas bija skaisti, bet pēc tam tūlīt jāraksta bakalaura darbs, jāaizstāvas.

Par ko tu rakstīji?

Par Svēto Jāni no Krusta. Brīnišķīgs svētais, kurš bijis garīgais tēvs karmelītu klostera māsām laikā, kad notika klostera reformācija. Viņš atgriezās pie saknēm: runāja, kā jāskatās uz ticību, cerību un mīlestību – uz trim fantastiskajiem tikiem, kas ir katrā no mums.

Kā ģimene raudzījās, ka tu tik nopietni aiztīcība? Vienīgais dēls, dzimtas turpinātājs.

Mamma un māsa atbalstīja. Vienīgā, kas ļoti pārdzīvoja, bija vecāmamma. Lai gan pati mani veda Saldū uz jauna priesteri svēto misi, kad pirmo reizi tiek svinēts dievkalpojums dzimtajā draudzē. Toreiz viņa teica: „Redzi, Andri, cik tas skaisti! Kāda svētība, ko viņš

dod arī ģimenei!” Man tas palika atmiņā. Kad to atgādināju, vecāmamma atbildēja: „Jā, bet to es teicu par viņu, nevis par tevi.”

Ap katoļu baznīcu ir dažādi skandāli. Arī par celibātu pārkāpšanu. Vai Dievam tiešām celibātu vajag?

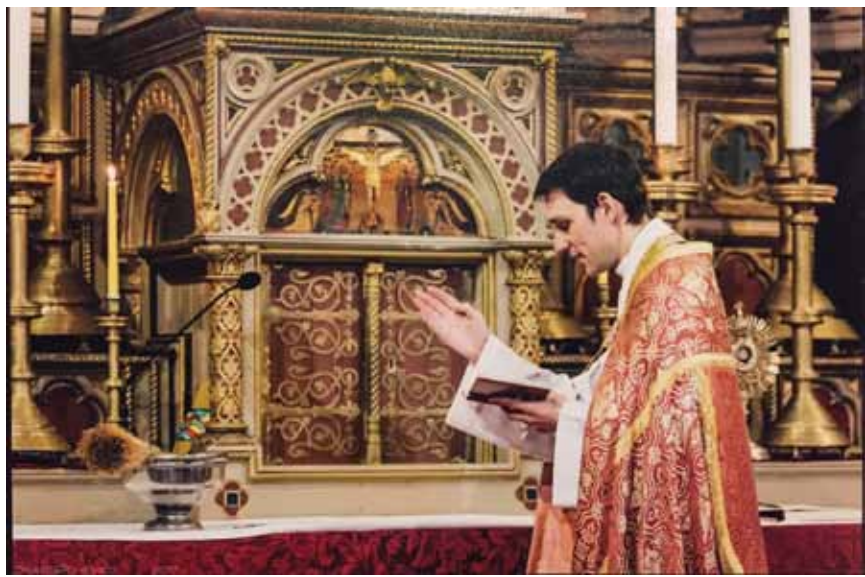
Dievam ne. Tas vajadzīgs cilvēkiem, lai pasargātu no dažādām nevēlamām. Celibāts un cilvēki, kuri brīvprātīgi šo lēmumu pieņēmuši, ir doti kā dāvana baznīcai.

Tāpat citu konfesiju mācītāji var iekulties nevēlamās.

Tas būtu jājautā viņiem, lai padalās no pieredzes. Man ļoti labi kolēģi teikuši: „Vai vari, Andri, iedomāties, kā luterāņu mācītājam ir Ziemassvētku vakars? Trīs dievkalpojumi, jau vēls vakars, baznīcas durvis stāv dusmīga sieva, rāda uz pulksteni, mājās gaida bērni, bet vēl jāatvadās no draudzes dāmām, kam vajadzīgs stiprinājums, kuras varbūt atgriezās mājās, kur ir vienas pašas.” Savukārt man ir tā privilēģija, ka esmu viens – varu būt kopā ar draudzes cilvēkiem. Moneitām ir divas puses. Viena – jā, celibāts saistīts ar zināmām grūtībām, otra – tā ir arī privilēģija.

Andris Vasilevskis

- Katoļu priesteris Aizputē, Pāvilstostā un Vecpilī.
- Kalpojis Kuldīgā, suitu draudzēs Alsungā, Gudeniekos un Jūrkalnē, arī Liepājas Sv. Jāzepa katedrālē, Grobiņā, Bārtā, Kalētos, Priekulē, Vainodē.
- Beidzis Garīgo semināru Rīgā, Liepājas lietišķās mākslas koledžu un kā biškopis – Vecbebru lauksaimniecības tehnikumu.
- Darbojas dienamu restaurācijā, dodas pieredzes braucienos kopā ar Latvijas Restauratoru biedrību. Par arhitektūras un mākslas vērtību uzturēšanu suitu dievnamos saņēmis Kultūras mantojuma Gada balvu kategorijā *Labākais saimnieks 2013*. Par kultūras mantojuma saglabāšanu ieguvis Liepājas Mūzikas, mākslas un dizaina vidusskolas balvu *Zelta griezumus 2014*.
- No baznīcās atrastajām lietām izveidojis garīdznieku tērpu un liturģisko priekšmetu kolekciju.
- Apguvis arī aušanu, apģērbu dizainu, keramiku, ādas apstrādi, galda servēšanu u.c. prasmes.
- Zīmē un glezno. Piedalījies plenērā Jūrkalnē, darbi bijuši izstādēs Latvijā un Krievijā, radījis krāsojamo grāmatīņu par ceļojumu Alsungā, par ilustrācijām krājumā *Septiņās dienās. Svēto Rakstu iedvesmoti zīmējumi* ieguvis Izeberīņa prēmiju. Noformējis Liepājas kristīgo mūziķu albumu *Miers jums*.
- Dziedājis ansambli *Suitu vīri*. Sadarbībā ar *Suitu sievām* tautas dziesmas sāka skanēt arī dievkalpojumos.
- Trīsreiz devies svētkoļojumā pa Sv. Jēkaba ceļu Spānijā.
- Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks.

Andris Vasilevskis kalpo Liepājas katedrālē.

Bet no kurienes tad rodas daudzie seksuālie skandāli? Nesen bija ziņa, ka Francijā pa tālruni, kur var ziņot par priesteru uzmākšanos, neilgā laikā bijis vairāk nekā 6000 zvanu. Vai tā ir naida kurināšana, pārspēļējumi?

Nav dūmu bez uguns. Šādi gadījumi ir, bet vai tik masveidā, nepateikšu. Lai pie tā strādā izmeklēšana! Ļoti skaļi runā par baznīcu, bet vai tad tikai tur tā notiek? Kā ir ar ģimenēm, skolām, citām vietām?

Dažkārt celibāts tiek izmantots ļaunprātīgi. Daudzām daļiņām dzimuma pārstāvēm ir patīkami tikties ar šādu vīrieti. Viņu neuztver kā garīdznieku, bet tieši kā brīvu vīrieti. Tajā ir tāds valdzinājums! Bet caur šo ļaunais gars iesē grēku. Kā zinām no Radišanas grāmatas, čūska teica – auglis ir acij tik tikams, ka no teikti arī ēdams. Pāmeģini! Varu teikt, ka šim valdzinājumam nepadoties ir ļoti, ļoti grūti.

Vai bargi nosodi tos, kuri ļāvušies?

Es pats esmu ar to saskāries! **Bet noturējies.**

Jā, bet ko tas prasa? Man ir sirmi mati, negulētas naktis, kurās jautāju: „Vai patiesi esmu devis kaut vienu iemeslu?” Man labs kolēģis ir teicis: „Andri, tu cilvēkiem pārāk uzticies. Tā arī ir tā kļūda.” Bet es negribu neuzticēties! Katrs no mums ir savā vietā. Ir forši būt kopā, kad savstarpējā uzticība raisa nākamās pozitīvas soļus. Bet citi savu psiholoģiskās pieredzes bagāžu izmanto ne vienmēr godīgi. Tu pat neesi domājis un gribējis, bet kļūsti par nozieguma līdzupuri, esi ievilkts.

Man pazīstams kāds jauns puisis no katolītiģas ģimenes. Viņš apjautis, ka ir citādi orientēts, uzdrošinājis atklāties mammai, kura lūgusies, lai nedara ģimenei kaunu. Ja nepatīkot sievietes, lai vismaz ejot mācīties par priesteri.

Mūsu sabiedrībā nevienam homoseksuālim bailēs no nosodījuma nav viegli atklāties. Bet

Garīgais seminārs neko neatrisinās. No savas būtības neaizbēgsi. Dari to, kas ir tavs aicinājums, un dari labi! Vispirms jābūt godīgam pret sevi. Bet, ja cilvēks ir ar homoseksuālam tendencēm, tas nenozīmē, ka viņš aicināts uz priesterību. Dievs mūs ir radījis dažādus. Kas zina, kādēļ puisis vai meitene tādi ir, no kurienes tas nācis. Var būt ļoti daudz aspekti. Svarīgi saprast, no kurienes tas cilvēkā ir un ko var darīt, lai, iespējams, šai ziņā kaut ko mainītu.

Bet vai tu nenosodi?

Tad jau es sevi lieku Dieva vietā, ja kādu nosodu! Pāvestam Franciskam ir grāmatīnā izdots intervjus ar itāļu žurnālistu. Tās izlasot, sapratu, ka arī es attiecībā pret citādākajiem esmu rīkojies līdzīgi sabiedrības lielākajai daļai. Bet kas man devis tādas tiesības? Pāvests Francisks aicina būt godīgiem pašiem pret sevi un par šiem cilvēkiem lūdzas. Nav runa tikai par citādu orientāciju. Pāvests nācis no Buenosaireas, un tur draudzē bija tādas vientuļās meitas, kuras, lai uzturētu bērnus, bijušas spiestas pārdot sevi. Kad viņas atrada cienīgu darbu, atnāca pie Franciska un pateica paldies, ka nav nosodījis. Mēs gribam redzēt tikai baltu vai melnu, bet tā nav. Pasakām *slepka*, un viss. Bet kādēļ viņš līdz tam nonācis? Neviens bērns mammai nepiedzimst ar Kaina zīmi pierē.

Savos kalpošanas gados tu esi bijis daudzās draudzēs. Man radies iespaids, ka visas baznīcās tu vispirms inspicē puteklainos bēniņus, kurus atrodi kaut ko tādu, ko citi nav ievērojuši.

(Smejas.) Viens ierauga vecu lietu, bet cits – vērtību. Ne tikai materiālu, bet draudzei un kopienai kultūrvēsturisku. To ne vienmēr viegli ieraudzīt, jo vajag zināšanas. Man palīdz mākslas koledža apgūtais un vairāk nekā desmit gadu pieredze kopā ar Latvijas Restauratoru biedrību.

„Dzīve nav viena vienīga izklaide. Tā ir apcere un pateicība par to, kas līdzās ir skaists un nenovērtējams.”

Ja jums būtu dažos vārdos jāraksturo Andris Vasilevskis, ko jūs teiktu?

- **Kristīne Vasilevska-Stepanova**, māsa: „Ipaša dāvana no Dieva. Cilvēks, kurš redz tālāk, dziļāk un plašāk. Tāds, kurš saprot lietu vērtību. Varētu pat teikt, ka viņš ir tāds viedais pērļu zvejnieks. Tāds, ar kuru ir labi būt kopā. Esmu lepna un pateicīga, ka man dots tāds brālītis.”
- **Jānis Melņikovs**, studiju biedrs, jezuitu tēvs: „Andris ir priesteris plašākā nozīmē, nevis vienkāršs baznīcas rituālu izpildītājs. Garīgā autoritāte, līderis sabiedrībā, kurai kalpo. Arī mākslinieks ar vides izjūtu. Studiju laikā tas mani ļoti bagātināja tāpat kā viņa draudzes. Suits – tā ir viņa sirdslieta.”
- **Ilga Leimane**, ansambļa *Suitu sievas* vadītāja: „Eņģelis zemes virsū! Sūti tik augstā godā pasaulē nekad nav pacelti kā Andra laikā. Viņš pat Amerikā par mums runāja, vienmēr suitu šalli nēsā. Andris uzskata, ka suitu lietās vēl nav pabeigtas.”

Vai nav žēl, ka tevi no vienas baznīcas, kur vēl tik daudz darāmā, sūta uz citu?

Tas ir priesterības šarms – bohēmiskais dzīvesveids. Tīri cilvēciski ir žēl, bet jauni izaicinājumi vienmēr liek meklēt ceļu un neļauj ieslīgt rutīnā. Tas manam raksturam būtu garlaicīgi. Katra nākamā draudze atklāj kādu fantastisku vēstures lappusi.

Tu brauc draudzes locēkliem mācīt celot jostas, pie tevis uz Aizputi brauc mācīties dabas apdruku uz auduma. Ar suitiem tu esi dziedājis, tautas tērpā izpratnei nonākam arī bez tik smagas pieredzes, kaut gan kādreiz vajag krist un sasisties, lai saprastu.

„Kādreiz suitu teritorijas bija soda vieta, uz kuru sūtīja tos priesterus no visas Latvijas, kuri bija kaut ko nogrēkojušies. Man arī sākumā bija bail nonākt suitos, bet tagad šis laiks ir ļoti miļš.”

Kā tev šajā laikā trūkst? Varbūt ceļojumu? Nekā netrūkst. Arī pēc ceļošanas nemaz tā nealkstu. Latvija ir mana vieta. Mīlu savu zemi un kultūru. Ja es to vairāk vai mazāk izprotu, tā man ir liela dāvana.

Tāltī kristīgajā pasaulē sāksies pārdomu pilnais Adventes laiks, bet tautas tradīcijas aicina iet ķekatas, rībināt zemi, dzīt projām mošķus.

Jā, Advents ir pārdomu laiks, bet ķekatas ir karnevāls, kam ir sava vieta arī kristīgajā pasaulē, piemēram, Venēcijā. Mūsu reģionā katoliskajos novados ķekatas iešana vienmēr sākusies 25. decembrī. Visi pārnāk mājās pēc Ziemassvētku dievkalpojuma, lustīgi sataisās un, dziesmas dziedot un muļķības taisot, laiž pār kalnu pie kaimiņiem. Tā – līdz pat Zvaigznes dienai.

Un kas šajā laikā būtu darāms?

Sis ir klusāks pārdomu laiks, lai spētu novērtēt, kas ir vērtība mūsu dzīvē. Kad skrienam, kad esam ar troksni pārsātinājušies, tad nesadzirdam. Tā ir garīgās dzīves pieredze: vai gribam iet dziļumā vai tikai pa virsu. Dzīve nav viena vienīga izklaide. Tā ir apcere un pateicība par to, kas līdzās ir skaists un nenovērtējams. Un bieži tie ir mums tuvie cilvēki.

Kad runājam pavasarī, tu

Kopā ar vecmāmiņu Adeliju.

Mākslas skolas laikā. Andriņ mugurā veste, ko pats audis.

Dažas dienas pirms studijām Garīgajā seminārā – vēl Liepājas Poētiskās kafējnīcas oficiants un bārmenis.

Suitu dvīņumāsu Margrietas Smidrovskas un Marijas Pūteles (abas dzimušas Eņģeļes) apaļajā jubilejā.

Lai nenoslīkstam apģērbu kalnos

Situācija sadzīves atkritumu šķirošanā Latvijā lēnām uzlabojas, taču parādījies jauns izaicinājums – tekstila atkritumi. Cilvēki arvien iegādājas jaunus apģērbus un mājas tekstilu, taču nav skaidrības, ko iesākt ar to, kas vairs nav vajadzīgs. Tikmēr Eiropas Savienības noteikumi paredz, ka no 2025. gada dalībvalstīm būs jānodrošina daļēta šādu izstrādājumu savākšana.

Vides apsaimniekošanas uzņēmuma *Eco Baltia vide* un *Latvijas Zaļā punkta* tekstila šķirošanas izmēģinājumā 2019. gadā Rīgā un vairākās Pierīgas pašvaldībās tika izvietoti 20 speciāli konteineri apģērbam, apaviem un citiem tekstila izstrādājumiem. Jau pirmā pusgada laikā katrā konteinerā nokļuva vidēji 883 kg mēnesī, bet pie veikaliem *Rimi* pat divreiz vairāk – 1500 kg mēnesī. Šogad septembrī šis tīkls paplašināts līdz 60 vietām, tostarp konteineri tekstilam pieejami pie 14 veikaliem *Rimi*. Mērķis – izveidot iespēju šādus atkritumus šķirot un izmantot atkārtoti, nevis izmest kopējos konteineros. Aptuveni gadā savākts jau 250 tonnu visdažādāko tekstila izstrādājumu.

„Redzam, ka, iespējām paplašinoties, pieaug arī cilvēku interese un vēlme šķirot apģērbus. Iedzīvotājus aicinām būt aktīviem – izmest tekstilu tur, kur tas jau iespējams, kā arī lūgt pašvaldības ieviest šādu daļēto vākšanu,” norāda SIA *Eco Baltia vide* valdes priekšsēdis Jānis Aizbalts.

SISTĒMU VAR IEVIEST AGRĀK

Latvijas Zaļā punkta direktors Kaspars Zakulis ir pārliecināts, ka tekstila šķirošanu var ieviest krietni agrāk – apmēram pēc diviem gadiem. Nepieciešamību jau apliecinājuši iedzīvotāju aktivitāte pilotprojektā. „Praktiskā pusē jau ir īstenota, atliek sakārtot normatīvos aktus, un tas ir izdarāms gadā vai pusotrā, definējot, ko ar tekstilijām saprotam, kas ir atbildīgie, cik daudz gribam savākt, kā notiks uzraudzība, – plaši pētījumi te nav vajadzīgi. Investīcijas šādā sistēmā būtu apmēram 3,5 miljoni eiro, un tas ietvertu konteineru iegādi, ierīkošanu un ikdienas apkalpošanu, moderna šķirošanas kompleksa izveidi, lai lietas sagatavotu tālākai pārstrādei.

Tomēr jau tagad skaidrs, ka tie ieņēmumi, ko iegūst no otrreiz lietojamo tekstiliju realizācijas, tādus tēriņus nevar nosegt. Tāpēc esam pētījuši citu valstu pieredzi un kā ļoti veiksmīgu redzam Francijas praksi, kur tie, kas apģērbu ražo un tirgo, piedalās ražotāju atbildības sistēmā un piemaksā par katru vienību tirgū, lai izstrādājumi atbilstošā daudzumā tiktu savākti atpakaļ un sašķiroti. Piemaksa katrai saražotajai vai pārdotajai vienībai ir necīga, bet kopējā naudas plūsma – pietiekama, lai sistēma darbotos efektīvi. Latvijā

pēc līdzīga principa darbojas iepakojuma, elektropreču un videi kaitīgo preču apsaimniekošana, tāpēc arī tekstilam divritenis no jauna nav jāizgudro.”

Iespēju no apģērba atbrīvoties dabai labvēlīgā veidā Latvijā ir ļoti maz. Pilotprojektā iedzīvotāji konteineros varēja atstāt nevajadzīgos apģērbus, apavus un mājas tekstilijas. Saturu šķirotot, atrastas arī mīkstās rotaļlietas, grāmatas un pat trauki, kurus bijis jēl izmest atkritumos.

„Mūsu vēlme patērēt un pirkt jaunas lietas pārsniedz mūsu vēlmi atteikties no liekā.”

VAIRĀK KONTEINERU

Pēc *Latvijas Zaļā punkta* aplēsēm mājāsaimniecību radītais atkritumu daudzums ik gadu pārsniedz 800 000 tonnu, no kurām šķirošanā un pārstrādē nonāk tikai apmēram ceturtdaļa. No visa, kas tiek apglabāts poligonos, 3–5% jeb 30 000 tonnu ir tekstilatkritumi. Galvenokārt apģērbi, bet ir arī apavi, aizkari, galdauti, segas, spilveni, palagi un citi. Bet tirgū ik gadu nonāk apmēram tikpat daudz jauna vai lietota apģērba. Liela daļa iedzīvotāju arī ļaujas atlaizītu trakumam un bieži pat nepadomā, vai tas tiešām vajadzīgs. Skapjos veidojas milzīgi nelietotu apģērbu krājumi, un, kad beidzot nolemts par labu lielajai revīzijai, daļa satura nonāk sadzīves atkritumos.

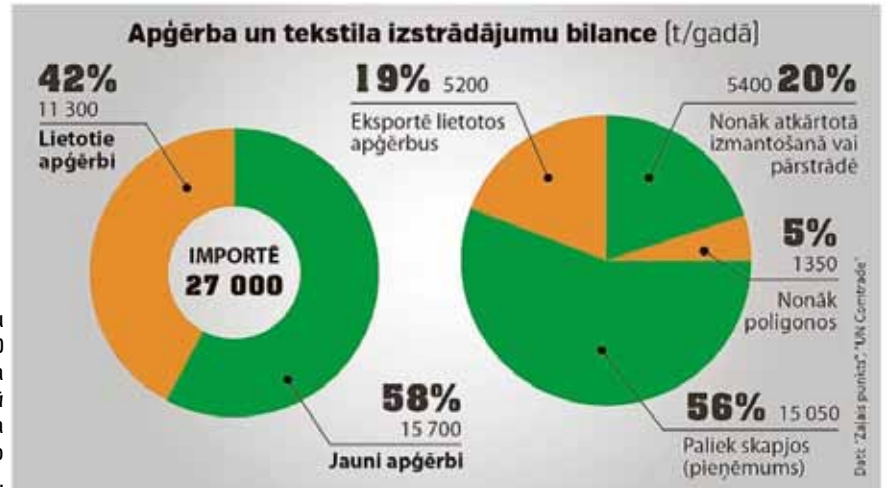
Tekstila šķirošanas mērķis ir būtiski samazināt poligonā nonākošo daudzumu. Savāktie un valkāšanai piemērotie apģērbi nonāktu otr-

Latvijas tirgū katru gadu nonāk ap 27 000 tonnu jauna un lietota apģērba, un *Latvijas Zaļā punkta* aptauja rāda, ka pērkam vairāk nekā no tā atbrīvojamiem.

reizējā aprītē, savukārt noliegtot dabiskās šķiedras izstrādājumi tiktu pārstrādāti. Divas trešdaļas no projektā savāktā tika realizētas jaunattīstības valstīs un ziedotas labdarībai vai nodotas pārstrādei. Attieksme bijusi dažāda: viena daļa tur nesusi ja ne lietojamas, tad vismaz tīras lietas, kā tika aicināts, taču citi īpašos konteinerus izmantojuši kā atkritumu tvertnes.

Lai izpildītu ES prasības, konteineri tekstilam jāizvietoti visā Latvijā. Lai gadā savāktu vismaz 25% no apjoma tirgū, jāizveido vismaz 800 savākšanas punktu jeb viens uz 1500 iedzīvotājiem. J.Aizbalts uzsver, ka pagaidām šādas tvertnes ir Pierīgā, Rīgā, Ziemeļvidzemē, Siguldā, tomēr nākotnē būs arī Kurzemē: „Mūsu grupas uzņēmums *Eko Kurzeme* jau nākamā gada vidū plāno dažus konteinerus izvietot savās apsaimniekošanas zonās, tostarp Saldū, Brocēnos un Liepājā. Savukārt, lai sistēmu ieviestu visur, būtiska ir valsts iesaiste, skaidri nosacījumi un atbildība. Labā ziņa: virzība palēnām jau notiek. Tas nozīmē, ka uz tekstila šķirošanas sistēmu tuvākajos gados var cerēt visā Latvijā, tostarp arī Kurzemē.”

Pasaulē atkritumu poligonos gada laikā nonāk 87% nederīgo un noliegtoto tekstilizstrādājumu.

MODES KLIEDZIENS VAI VAJADZĪBA?

Tekstila atkritumi rodas dažādu iemeslu dēļ. Bērni no drēbēm izaug, tās novalkājas, bet nu jau kā viens no biežākajiem iemesliem ir modes maiņa. *Latvijas Zaļais punkts* arvien aicina pirms jauna apģērba iegādes kritiski izvērtēt, vai pirkums tiešām vajadzīgs vai arī tā ir mirkļa iegriba. Apģērba ražošana patērē ievērojamus enerģijas resursus un piesārņo planētu, kanalizācijā nonāk dažādas ķīmiskas vielas. Nākamo piesārņojuma vilni radām mēs, nevajadzīgo apģērbu un apavus izmetot. Sabiedrība resursus patērē arvien vairāk, taču vide cieš no mūsu modes kaprīzēm.

„Aptauja* rāda, ka mūsu vēlme patērēt un pirkt jaunas lietas pārsniedz mūsu vēlmi atteikties no liekā. Taču agrāk vai vēlāk arī no uzkrātā apģērba cilvēki gribēs atbrīvoties, tāpēc mums jau laikus jādomā par iespējām to izdarīt videi draudzīgā veidā. Esam gandarīti, ka kopā ar *Latvijas Zaļo punktu* esam sākuši darbu,

lai tuvāko gadu laikā izveidotu visaptverošu infrastruktūru arī noliegtoto apģērba šķirošanai un atkārtotai izmantošanai. Latvijā vēl šādas sistēmas nav,” uzsver J.Aizbalts.

„Vide cieš no mūsu modes kaprīzēm.”

PIRKŪ UN IZMEST

Latvijas tirgū katru gadu nonāk ap 27 000 tonnu jauna un lietota apģērba. Tas ir vairāk nekā 14 kg uz iedzīvotāju. *Latvijas Zaļā punkta* aptauja rāda 89% atzinuši, ka apģērba pārstrādei labprāt nodotu, ja būtu šāda iespēja. Tāpat iedzīvotāji jaunas drēbes iegādājas biežāk nekā atbrīvojas no iepriekšējām – 63% jaunas pērk vairāk nekā trīs reizes gadā, bet tikpat bieži savus krājumus pārskata tikai 30% aptaujāto.

Tekstilizstrādājumi var būt ražoti gan no dabīgām izejvielām – vilnas, kokvilnas, zīda un lina, gan sintētiskām: poliesterā, poliamīdā, akrilā, elastāna un citiem. Nonākot atkritumos, tas, kas tapis no dabīgām izejvielām, ar laiku sadalās, savukārt sintētiskais vēl ilgi aizņem vietu poligonos. Tieši tā sauktās ātrās modes ietekmē cilvēki tiek mudināti iegādāties lētu apģērbu, kas visbiežāk ražots no sliktas sintētikas un ātri no modes iziet. Īpaši jauniesi seko modes industrijas jaunumiem, kas rada iespaidu, ka vajag arvien ko citu, jo iepriekšējais vairs nav stilīgs.

Bieži neaizdomājami, ka tekstils, kas nonāk vidē vai sadzīves atkritumos, ir tikpat bīstams piesārņojums kā plastmasas pudeles un maisiņi. Turklāt, lai sadalītos sintētiskās šķiedras, vajag pat 200 gadus. Statistika liecina, ka pasaulē gada laikā 87% nederīgo un noliegtoto tekstilizstrādājumu nonāk atkritumu poligonos, kur tos aprobež vai sadedzina.

*Elektroniska aptauja, kurā piedalījās 701 Latvijas iedzīvotājs no 18 līdz 74 gadiem.

Ko drīkst likt konteineros tekstilam: apģērbus, apavus, aizkarus, gultasveļu un citus izstrādājumus.

Konteineros nedrīkst izmest:

- tekstila izstrādājumus, kas bijuši saskarē ar ķīmiskajām vielām (piemēram, autoservisos, būvobjektos);
- slapjus priekšmetus;
- netīru apģērbu, kas varētu sabojāt citus;
- sadzīves atkritumus.

SARUNA AR JUBILĀRI

Sava ceļa meklētāja

„Moto Man nekādu priekšnieku nav!, skaļi to ne-reklamējot, ir palīdzējis darīt vērtīgus darbus, mainīt iesīkstējušu kārtību, kā arī uzdrošināties iet savu ceļu,” tā saka Kuldīgā vienīgā reģistrētā privātskolotāja Anita Januša, kurai novembrī ir dzimšanas diena.

PRIVĀTSKOLOTĀJA

„Esmu ienācēja no Ventspils puses. Pateicoties pirmajai darbvietai Viļa Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā, kur jau studiju laikā mani uzaicināja toreizējā direktore Jana Jansone, bija iespēja iepazīt daudz jauku cilvēku. Jautrās un reizēm mazliet šermuļus uzdzēnošās situācijas ar brīnišķīgo pirmo klasi, ar kuras skolēniem mani šķīra tikai dažu gadu starpība, vēl tagad atceros.” To, ka būs skolotāja, Anita zināja jau sākumskolā: „Loģisks rezultāts ir bakalaura grāds filoloģijā, latviešu valodas un literatūras skolotāja kvalifikācija, kā arī maģistra grāds pedagogijā.”

Pašlaik lielākā dienas daļa veltīta privātskolas darbam. „Es lepojos ar šo projektu, par kura pirmsākumiem jāpateicas kāda skolēna mammai: viņa mani uzrunāja, lai palīdzu dēlam pilnveidot zināšanas latviešu valodā. Neoficiāli strādāt negribēju, tāpēc ieguvu sertifikātu un licenci darbībai. Strādāju tikai

attālināti, jo tad mani audzēkņi jebkurā vietā pasaulē var mācīties, neizlaižot nevienu nodarbību. Procesu nevar ietekmēt ne slimība, ne brauciens pie vecmāmiņas uz laukiem, ne dzīve Portugālē vai Ziemeļīrijā. Esmu pamanījusi, ka visātrāk zināšanas un prasmes apgūst tie, kuri sporto, jo pieraduši rīkoties arī tad, ja negribas.

Mans princips ir vienkāršība – tas daudziem palīdz straujiem soļiem virzīties uz priekšu. Ir paveicies strādāt ar motivētiem bērniem, un arī viņu vecākus interesē bērnu sasniegumi. Ir patīkami redzēt vecāku sajūsmu par pirmo desmitnieku, kā arī vēstulē lasīt, ka, pateicoties man, bērnam latviešu valoda vairs nav bieds. Kļūdities es nebaudos. Nesen feisbuka privātskolas lapā ieliku pašas izstrādātās darba lapas, un izrādījās, ka manis izvēlētais formāts ir īpaši aktuāls.

Gandrīz katru dienu piedzīvoju arī kādu kuriozu, piemēram, tagad lieliski zinu, kurās mājās

„Mans mērķis ir sniegt atbalstu skolēniem, netieši atbalstot arī pedagogus. Zinu, cik sarežģīts ir viņu darbs ar daudziem bērniem reizē,” saka Kuldīgas privātskolotāja Anita Januša.

ir iecienītas karbonādītes, jo nodarbību fonā esmu dzirdējusi, kā tās gatavo. Reizēm šķiet, ka jūtu to smaržu.”

KOPJ DĀRZU, ŠUJ UN TULKO

Anitai patīk šūšana, mašīnizšūšana, tulkošana un dārzkopība. „Esmu mācījusies šūšanas skolā *Burda*. Pasniedzēja Agrita Vīksne ir iemācījusi: „Kamēr rezultāts nav perfekts, tas nav rezultāts!” Tas ļāvis tikt pie skaistiem tērpiem. Arī ar maskām izmēģināju roku – iznāca lieliskas. Tomēr potenciālajiem klientiem nācās atteikties laika trūkuma dēļ.

Nedaudz tulkoju. Svešvalodu zināšanas palīdz darbā ar skolēniem, jo varu ar viņiem strādāt ne tikai bilingvāli, bet arī trilingvāli (divās un trijās valodās – red.).

Vēl man ir viens no skaistākajiem dārzkiem Kuldīgā. Pirms dažiem gadiem dārzu konkursā tas ieguva galveno balvu. Darba daudz, bet gandarījums – milzīgs. Gūstu prieku, kad cilvēki agrā pavasarī apstājas pie mūsu dzelteno krokusu nogāzes un smaida. Reiz piestāja policijas mašīna un policisti par dārzu izteica komplimentu. To plānojuši

ainavu arhitekta Dace Lukševiča.”

IEDVESMAS AVOTS – ĢIMENE

Anitas vīrs Mārcis strādā būvniecībā un finanšu nozarē, bet meita Ulla un dēls Toms iet skolā. „Vienmēr esmu sajūsmā par vīra realizētajām idejām vides uzlabošanā – viņa dzīves uztvere iedvesmo arī mani. Toms mācās Āgenskalna Valsts ģimnāzijas 11. klasē, un viņam īpaši padošas eksaktie priekšmeti. Ulla iet Kuldīgas Centra vidusskolas 8. klasē, un viņai vienmēr ir kāds mērķis, ko sasniegt. Viņa izveidojusi pati savu zīmolu mājas mīluļiem paredzētu sūtu un izstrādājumu ražošanai.

Mūsu ģimenes kopīgā aizraušanās ir skriešana. Kādreiz visi braucām uz *Stirnu buku*, uz pasākumu *Skrien Latvija*. Bērni iespējas saskaņo ar savu laiku, bet mēs ar Mārci cenšamies savu maršrutu izskriet katru dienu. Tā ir tradīcija jau daudzus gadus, jo tā var izvēdināt galvu, izkustēties, satikt līdzīgi domājošos. Vēl mūsu ģimenē jau gadu ir Bono: ne īsti suns, ne kaķis. Neatkarīgs un aktīvs brīvdomātājs. Jautrība garantēta! Un viņš nekad uz jums neries. Nekad! Jo prot tikai dziedāt.”

Jolanta Hercenberga
Anitas Janušas arhīva foto

STĀRKA VĒSTIS

Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā no 18. līdz 25. novembrim piedzimušas divas meitenītes un viens puika.

Bērniem doti šādi vārdi: Evandželīna, Kerija Verokina un Lūkass.

PADOMS

Lai brilles neaizsvīst, lietojot sejas masku

Kā brilles un sejas masku valkāt tā, lai, ieejot veikalā vai iekāpjot sabiedriskajā transportā, lēcas neaizsvīst, to skaidro uzņēmuma *OC Vision optometristes*.

Brilles aizsvīst fizikālu procesu dēļ – visbiežāk temperatūras maiņas dēļ. Rudenī un ziemā mūsu izelpa ir siltāka par gaisu vietā, kurā atrodamies.

Lai briļļu svīšanu samazinātu, ieteicams metāla ietvars, jo tam pie deguna ir īpaši balstiņi, kas neļaus brillēm atrasties blīvi pie ādas un nodrošinās labāku ventilāciju starp seju un brillēm. Ja brillēm ir plastmasas ietvars, to labāk nobīdīt pāris milimetrus zemāk, nekā ierasts.

Protams, sejas maska jālieto pareizi. Neatkarīgi no tā, vai tiek izmantota medicīniskā vai auduma maska, tai jābūt uzvil-

tai ar metāla stieplīti augšpusē, pielāgojot to deguna formai. Tā tiks samazināta gaisa plūsma, kas nonāk uz brillēm. Efektīva metode ir pirms aizākšanās aiz auss katru maskas cilpiņu sagriezt krusteniski, tā palielinot izelpotā gaisa atveres sānos.

Viens no pamatnoteikumiem – briļļu lēcām jābūt tīrām, jo netīrumi veicina aizsvīšanu. Optikas veikalos var iegādāties speciālus līdzekļus: gēlus, aerosolus, īpašas salvetes.

Var izgatavot brilles ar pārklājumiem, kas samazina lēcu svīšanu, jo tām būs ne vien cietinātais un dzidrinātais klājums, bet arī tāds, kas sargā no putekļiem un netīrumiem, un hidrofobais pārklājums.

Un vēl – šajos apstākļos lieliska izeja ir kontaktlēcas.

Dora Pļavniece

MANAS ATZINAS

„Iepriecina katra jauna diena”

DAINA GRĪNA, kādreizējā ekonomikas un sociālo zinību skolotāja V.Plūdoņa Kuldīgas vidusskolā

■ **Man dzīvē vissvarīgākā ir ģimene.** Tur es saskatu savas dzīves jēgu.

■ **Vērtīgākā atziņa, ko esmu guvusi:** „Esi tāds, kāds tu esi! Saglabā sevī to unikālo kodu, kas dots tikai tev!”

■ **Es dzīvē nekad neatteikšos no iespējas kaut ko jaunu iemācīties un uzzināt, kaut ko jaunu atklāt un piedzīvot.**

■ **Man darbā vissvarīgākais ir to padarīt pēc labākās sirdsapziņas, saprašanas un varēšanas.**

■ **Godaprāts ir īpašība, kas jāiecaudzina no mazotnes.** Manu-

prāt, tādu cilvēku mūsdienās nav daudz, tādēļ par katru godprātīgu rīcību ir vērts runāt un to uzteikt.

■ **Viedums.** Vieds cilvēks ir dzīvesgudrs, tāds, kura teiktajā ir vērts ieklausīties. Viedi vārdi – tādi, kurus vērts atcerēties.

■ **Vērtīgākā grāmata** man nav kāda viena. Man patīk lasīt dažāda satura literatūru. Pēdējā laikā priekšroku dodu latviešu autoru darbiem. Šobrīd lasu Gunitas Lagzdīņas aizraujošo stāstu krājumu *Ieraudzīt varavīksni*.

■ **Visvairāk mani apbēdina cilvēku bezatbildība.** Ko var vēlēties no jauniešiem, ja bezatbildīgu rīcību demonstrē pieaugušie? Kā zināms, paraugs ir viens no ietekmīgākajiem audzināšanas veidiem.

■ **Mani iepriecina katra jauna diena.** Jau gulēt ejot, ilgojos to ātrāk sagaidīt.

■ **Smieklīgākais, kas ar mani atgadījies.** Jāatzīst, ka smieklīgi brīži arī man gadās ar tām pašām brillēm – brīžiem pat nejūtu, ka uz deguna ar tām meklēju, kur tās ir.

■ **Latvija man ir ikdiena.** Te esmu dzimusi un uzaugusi, te rit

manas dzīves laiks, bet ar īpašām emocijām Latviju izjūtu pirms 18. novembra un pašā valsts dzimšanas dienā. Tie ir vismīļākie svētki. Iespējams, tas saistīts ar to, ka šajā laikā tik daudz mīļu domu, vārdu, dziesmu Latvijai tiek veltīts gan radio, gan televīzijā.

■ **Kuldīga man ir vieta,** kur daudzus gadus ik rītu esmu varējusi satikties ar brīnišķīgiem un talantīgiem jauniešiem, ar lieliskiem kolēģiem.

■ **No saviem vecākiem** esmu mācījusies nopietnu attieksmi pret lietām, lielu darba mīlestību un neatlaidību, sasniedzot iecerēto. Visu cieņu viņiem par to!

■ **Īsti vīrišķīgs vīrietis** ir tāds cilvēks, kura klātbūtnē var justies droši, kurš zināšanās un prasmēs ir vispusīgs, kurš uzņemas atbildību, ir mīlošs un rūpīgs pret ģimeni.

■ **Īsti sievišķīga sievietē** ir kopība, gudra, prasmīga un pārliecināta par savām domām un darbiem.

■ **Tuvākās nākotnes vislielākā vēlēšanās** ir veselība, dzīvesprieks un labas attiecības ar saviem mīļajiem.

NEDEĻAS VIESIS

Nepadoties depresijai. Būt 21. gadsimta sievietei

Bijušajai alsundzniecei, tagad rīdziniecei BAIBA SVJATSKAI šis ir īpašs laiks: klajā nāks grāmata-plānotājs 21. gadsimta sievietei, un pavisam drīz viņa kļūs par māmiņu otrajai meitiņai.

Par ko ir tava grāmata-plānotājs?

Par aktualitāti – neaizmirst par sevi šajā grūtajā dzīves posmā, par mērķiem attiecībā uz izskatu un to, kā dienu no dienas virzīties tuvāk mērķim. Tā ir grāmata *divi vienā*. Pamatdoma: lai ikviena sieviete gada garumā nezaudētu fokusu uz izskatu un veselīgu dzīvesveidu. Lai nonāktu līdz rezultātam, tam jākoncentrējas katru dienu. Visai bieži dzirdēts: „Vai, mēnesi neesmu bijusi treniņos!” vai arī „Nav bijis laika pagatavot nevienu veselīgu maltīti.” Un, uzskāpjot uz svariem: „Arprāts! Ko lai daru? Svārs audzis!” Tā ir realitāte. Kad beidzot ir apņemšanās, sieviete uzsēžas uz dzelzainas diētas. Tās laikā viņa saprot, ka nejutās labi, un atgriežas vecais režīms. Koncentrēties uz veselīgu dzīvesveidu ilgtermiņā ir ļoti grūti.

Tagad, pandēmijas laikā, ir informācijas pārbaugātība. Tā ir arī atšķirīga. Cilvēks apjūk, nesaprot, kura ir pareizā. Grāmata-plānotājā atgriezies pie pamatiem – pie tā, ar ko jāsāk.

Un ar ko jāsāk?

Vispirms jāapzinās problēma – tā jāieraksta plānotājā. Tas ir svarīgi. Piemēram, es taču ēdu veselīgi, bet kāpēc svārs nekrītas? Kad cilvēks sāks pierakstīt to, ko ēd, sapratīs, ka nemaz tik veselīgi neēd. Vēl svarīgi pierakstīt sākotnējo svaru, izmērīt apkārtmēru, fotografēties. Ieteicams aprakstīt dzīvesveidu, lai izprastu, kādi pašaļķi ir ēšanas paradumi. Jāpieraksta mērķis.

Grāmata ir informācija, kāpēc visu to vajag, ir ieteikumi, atvēlētā vieta pierakstiem, vērojumiem. Beigās vēl vieta receptēm. Man ir arī treniņu un uztura programmas tiešsaistes versija.

Cik ilgā laikā grāmata tapa?

Sāku 2018. gada nogalē. Līdz tam varētu teikt – dzīvoju sporta zālē, jo treniņus un nodarbības katru dienu vadīju no septiņiem rītā līdz desmitiem vakarā. Kad pieteicās meitiņa, strādāju līdz pat mazulītes dzimšanai. Meitiņai bija trīs mēneši, un es sāku pievērsties vairāk uzturam, ne tikai treniņiem, tad arī sāku rakstīt grāmata-plānotāju. Bija vajadzīgs ilgs periods – teju divi gadi, jo grāmata tiks izdota tikai tagad.

Cik gadu esi fitnesa trenere?

Septiņus astoņus. Agrāk nebiju mājās – visu laiku atrados sporta zālē, vadot individuālos un grupu treniņus.

Kādas intensitātes treniņus vadi?

Dažādas. Pirms vairākiem gadiem sāku vadīt zumbas nodarbī-

bas, un tas Latvijā bija jaunums. Nodarbības vairākos klubos, un pa dienu sanāca liela skraidīšana. Vēlāk saradās daudzi zumbas treneri un mani tas vairs nesaistīja. Kad to dara visi, man zūd interese. Mēģināju iet citā virzienā: vadīju intervāla, spēka un TRX treniņus, savā studijā arī jogas nodarbības. Vadu privātos treniņus.

Tik intensīvā skrējienā tomēr atradi laiku privātajai dzīvei un sastapi dzīvesbiedru.

(Smejas). Patiesībā ilgus gadus bija viena. Satikt otru cilvēku tādā ritmā ir teju neiespējami. Bet, ja dzīvē kas notiek, vienmēr kaut kas mainās. Man toreiz bija grūts dzīves posms – nomira mammīte. Izmainījās emocionālais stāvoklis. Pēc neilga laika sastapu savu vīru.

Darbs man ir hobijs. Taču bija arī posms, kad pārgurums šķita normāla fiziska pašsajūta. Darbs var ļoti patīkt, bet fizioloģiski tik un tā nogurst. Lai septiņos rītā būtu zālē, cēlos piecos, lai pietiktu laika sakārtoties darbam. Trenerim vienmēr jābūt formā, jābūt paraugam.

Vai arī dzīvesbiedrs sporto?

Nē, tikai tad, kad es lieku. Viņš atbalsta, kad saku: jādara. Tad arī dara. Aizgāju no sporta kluba un sāku strādāt tikai sev. Vīram bija palicis kluba abonements. Pusgadu par to maksāja, bet ne reizi neaizgāja, jo es vairs tur nebiju. Man ir paveicies – vīrs mani atbalsta. Daudz saskaros ar klientiem, kuri saka: „Ģimene mani neatbalsta uzturā.” Man šīs problēmas nav.

Vai pēc pirmās meitiņas piedzimšanas agri atgriezies sporta zālē?

Ar veselīgām receptēm Baiba dalās tiešsaistes blogā.

Drīzumā tiks izdota Baibas Svajtskas grāmata-plānotājs 21. gadsimta sievietei.

Meitiņai bija trīs mēneši, kad sāku vadīt nodarbības mammām ar mazuļiem. Diezgan ātri atgriezos ritmā, strādāju vairākas reizes nedēļā. Tad nāca pirmais kovida vilnis – tas mani ar mazo nosēdināja mājās. Es depresijā neiekritu. Sāku savu *online* projektu, kas aizņēma visu kovida laiku. Kad pirmais vilnis apstājās, pieteicās otrā princesīte. Sporta zālē neatgriezos, bet strādāju pie grāmatas.

Fitnesa ļaudīm bērniņa ienākšana ir pārmaiņu posms, jo savā lietā esam fanātiķi. Sports ir primārais, un no tā nevaram atteikties. Ir grūti dzīvi pārkārtot. Būt mājās nav viegli tieši emocionāli. Lai gan ar pirmo meitiņu bija vieglāk, jutos sevi nodzinusi, un vienkārši vajadzēja pasēdēt mājās. Toties tagad mājās pavadīta laika ir par daudz. Kļūst grūti.

Kad sporta zālē pavadīji teju visu laiku, vai atļāvies kādu brīvdienu?

Nebiju mājās cilvēks. Sestdienās brīva laika bija vairāk. Bet ko tas nozīmēja? Braucu uz saviem treniņiem: varēju vairs nedomāt par

„Fitness un veselīgs uzturs ir mans dzīvesveids,” saka trenere Baiba Svajtska.

darbu, bet ar maksimālo jaudu trenēties pati. Pa nedēļu ne vienmēr tas izdevās. Tagad arī kopā ar vīru mums patīk aktīvas brīvdienas. Viņš ir motofans, pa vasaru braukājam ar *močiem*.

Kā radās interese par fitnesu?

Esmu dzimusi un augusi Alsungā. Sportiska biju jau no bērnības. Sports vienmēr bijis mīļākais mācību priekšmets skolā. Bija labas atzīmes, piedalījās sacensībās. Daudz dejoju, Kuldīgā ilgus gadus darbojos pie Sangritas Upenieces

un Daigas Pirtnieces, piedalījās Pilsētas svētkos. Varētu teikt: skatuves daļa – Kuldīgā, bet sportiskā – Alsungā.

Rīgā mācījās kultūras menedžmentu. Sāku filmēt koncertus, pasākumus. Filmēšana man padēvēs, un pasākumus filmēju daudzkameru sistēmā. Visvairāk traucēja tas, ka filmējot nevarēju plānot savu laiku. Man varēja piezvanīt un teikt – pēc divām stundām jābrauc. Bet varbūt tajā brīdī man ir treniņš.

Tolaik arī nevarēja nopelnīt tik, cik enerģijas tas prasīja. Nolēmu, ka dzīvē kaut kas jāmaina, bet tas ir grūti. Man bija jānokļūst citā vidē. Ar vienu koferi aizlidoju uz Londonu. Naudas nebija daudz. Ne darba, ne draugu. Pat īsti neapzinājos, uz ko braucu. Viegli nebija. Kad naudas palika tik, cik pietiek biļetei atpakaļ, vajadzēja izlemt. Neļāvu sev braukt – atradu darbu. Latvijā atgriezos pēc septiņiem mēnešiem. Domāšana bija mainījusies. Visu naudu, ko Londonā nopelnīju, iztērēju, apmeklējot dažādas nodarbības. No turienes atvedu zumbu, tur apguvu antigravitātes jogu. Tur mana fitnesa dzīve arī aizsākās. Atbraucot atpakaļ, pieteicos sporta klubā, kur mani paņēma kā zumbas vadītāju. Vienlaikus Sporta akadēmijā studēju fitnesa kursus.

Baiba ar dzīvesbiedru Aleksandru Svjatski tūlīt kļūs par vecākiem otrajai meitiņai. Mājās jau ir divgadniece Beāte Sofija.

PĀRDOD

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, iebūvējamus skapjus, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Plašs žāļūziju un pretinsektu sietu piedāvājums. Veic mērīšanu un montāžu. Mucenieku ielā 25, tālr. 28448638, Gravas ielā 1, tālr. 28378818.

Pārdod **METĀLA JUMTUS** un noteksis-tēmas no ražotāja. Cena no 5,50 EUR/m². Tālr. 20211377.

Pārdodam svaigi atdzesētus **CŪKGA-ĻAS** pusliemeņus (svilinātus). Vidējais pusliemeņa svars: 40–45 kg. Cena – 2,40 EUR/kg. Piegāde bez maksas. Tālr. 28926174.

Pārdod **KARTUPEĻUS** 'Vineta' ar piegādi par 0,20 EUR/kg. Tālr. 25887451.

Meža ziedu **MEDU** un **BIŠU MAIZI** ar piegādi. Tālr. 29440622.

Pārdod **MEDU** (3 l – 18 EUR) ar piegādi mājās svētdien, 29. novembrī. Tālr. 26441406.

Brūnas un baltas **DĒJĒJVISTAS** (11 mēn. vecas). Pērkot 10 gab. un vairāk, piegāde bez maksas. Tālr. 24976880.

SIA *Vēvers* pārdod priedes skaidu kuri-nāmās **BRIKETES** ar piegādi. Cena – 130 eiro. Tālr. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar piegādi Kuldīgā, 128,80 eiro par paleti. Tālr. 20331463.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tālr. 27885688.

Sausu **MALKU** maisos, kravās. Tālr. 26544462.

SIA *AJG plus* – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumu **MALKU**; sausu, skaldītu malku; sausu, 3 m garu meža malku. Tālr. 29249578.

Visu veidu **MALKU**. Tālr. 26153187.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 28750000.

Skaldītu un kluču **MALKU**. Tālr. 27195825.

Sausu **MALKU** maisos. Tālr. 22377474.

Pārdod skaldītu **MALKU**, piegādā. Tālr. 29428876.

Aku, kanalizācijas **GRODUS**. Tālr. 29142702.

PĒRK

Pērk meža, lauksaimniecības **ZEMI** (arī aizaugušu ar krūmiem, izstrādātu, mitru, ar mājām u.c.). Var piedāvāt arī zemes nomu. Izskatīšu visus piedāvājumus. Tālr. 28963556.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 28679476.

MEŽUS, cirsmas, malku. Tālr. 26544462.

Craftwood **PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena – 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Oša, kļavas, bērza **ZĀGBALĶUS**. Tālr. 29428876.

Z/s *SMAIDAS* pērk **MĀJĻOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Lāses AM* kautuve iepērk piena **GOVIS**, gaļas **LIELĻOPUS**, **TEĻUS**, **BULĻUS** kautsvārā. Piemaksas par daudzumu. Transports bez maksas. Samaksa par lopiem 7 dienu laikā. Tālr. 29353243.

SIA *Valinda* – **LIELĻOPUS**, **JAUNĻOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

Briežu **RAGUS**. Brauc pakāj. Tālr. 29886349.

Pērku **RAGUS**. Tālr. 22728888.

VAJADŽĪGI

Malkas **ZĀĢĒTĀJS** Skrundā. Samaksa par padarīto – 20 eiro. Tālr. 24814532, Svetlana Volņina.

SIA *IMK* (41203037543) aicinām **DARBĀ**: krāsotāju, špaktelētāju, flizētāju, koka karkasu māju būvnieku, vēlama darba pieredze un angļu valodas zināšanas. Darbs Zviedrijā, dzīvesvietu nodrošina. Alga, sākot ar 12 EUR/st. Tālr. 26046209.

Būvuzņēmējs SIA *Saldus ceļinieks* informē, ka būvdarbu dēļ **Jelgavas ielā pirmdien, 30. novembrī, no 10.00 līdz 13.00 tiks PĀRTRAUKTA ŪDENS PIEGĀDE** ēkām Jelgavas ielā posmā no ēkas nr. 34 līdz nr. 100, Ganību ielā, Graudu ielā, Siena ielā, Cepļa ielā, visām ēkām Putndārzā un Cepurišu muižā.

PATEICĪBAS

No sirds pateicamies visiem, kuri dalīja bēdu smagumu ar mums, mammīti, omīti, vecvecmāmiņu ELZU ŠEFANOVSKU guldot zemes klēpī.

Bērni, mazbērni, mazmazbērni

No sirds pateicos ģimenei, radiem, draugiem, Kuldīgas novada pašvaldībai, Pelču pagasta pārvaldei un ikvienam, kurš mani atcerējās un domās bija ar mani manā jubilejā! Lai jums laba veselība!

Astrīda Kanapole

DAŽĀDI

ZIEMAS RIEPAS par labām cenām, īpaši izdevīgi – pasūtīt! Tagad strādājam arī sestdienās. Tālr. 29242556, 26669624, merano.lv.

Sertificēta **BŪVFIRMA** ar pieredzi veic dažādus būvdarbus, dokumentācijas noformēšanu. Tālr. 29705025.

JUMTA REMONTS un maiņa, telpu kosmētiskais remonts, santehnikas un elektrības pakalpojumi. Tālr. 28749982.

Ēku siltināšana ar **BERAMO VATI**. Aizpildām ēku gaisa spraugas. Tālr. 25624247.

Siltinām mājas ar **EKO VATI**, granulām un termoputām. Tālr. 26748235.

Ķēžu **EKSKAVATORA** pakalpojumi (5,5 t). Tālr. 26046209.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; mežaudzes novērtēšana; cirsmu dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana. Tālr. 27226777.

Bez maksas notīrām krūmu **APAUGUMU** no lauksaimniecības zemes. Par apaļkoku piemaksājam. Tālr. 28863218.

Pārvietojamā **LENTZĀĢA** pakalpojumi. Tālr. 28863218.

Ātri un lēti ierīko **DZIĻURBUMU**. Tālr. 29605105, 28205914.

Tīra **AKAS**. Tālr. 26018109.

PIEMINOT

*Reiz apklust katra balss,
Izskan katra šūpla dziesma,
Tikai dziesma nenosalst,
Kad jau klusē mātes balss.*

/J. Krūklis./

GUNA LĀCENBERGA (06.06.1928. – 24.11.2020.)

92 gadu vecumā mūžības ceļā devusies ilggadējā Vārmes pamatskolas skolotāja Guna Lācenberga. Viss Gunas mūžs ir kā nebeidzama dziesma gan ar priecīgām, gan skumjākām melodijām, bet vienmēr skanīga. Savu mūžu viņa veltījusi skolai, mācot zināšanu pamatus sākumskolā un mūziku, bet lielākā mīlestība bija koris, kam tika atdots viss darba mūžs, gan dziedot pašai, gan vadot Vārmes pamatskolas kori. Nu pienācis brīdis pievienoties mūžības korim, bet Tavu mīlestību uz dziesmu, sirsniņu, dzīvesgudrību glabās daudzas bijušo skolēnu paaudzes un bijušie darbabiedri. Izsakām līdzjūtību meitai Maijai un mazmeitām, no Guniņas atvadoties.

Vārmes pamatskolas kolektīvs

LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām līdzjūtību Ausmai Guļevskai, tēvu mūžībā pavadot.

Kaimiņi no *Rozkalnu* un *Niedrāju* mājām

*Nokaisiet man ceļiņu
Smalkajām smiltiņām,
Uguntiņu dedziniēt
Visās vaska svecītēs.*

/T.dz./

Tas ir visskumjākais brīdis, kad mīļa sirds

*Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un stājas,
Tad zvaigznes pie debesīm asarās
mirst
Un tukšas kā klajums kļūst mājas.*

/A.Vējāns./

Šajā sāpju un skumju brīdī klusi mierinājuma vārdi un patiesa līdzjūtība skolotājai Ilonai Valkovskai, māmiņu mūžībā pavadot.

KCV 4.b klases skolēni un vecāki

Izsakām līdzjūtību Gitai Smidbergai, no tēta atvadoties.

Filiāles *Gudenieki* kolektīvs

*Ilgu mūžu nodzīvoji,
Daudz darbiņu padarīji;
Lai nu viegli Zemes māte
Pārklāj tavu augumiņu.*

/T.dz./

Izsakām līdzjūtību tuviniekiem, ĀDAMU KLEINBERGU smiltājā pavadot.

Liepu mājas iedzīvotāji Ēdolē

Man palikuši tavi vārdi,

Man palikusi tava sirds.

Un liekas, ka ikvienā zvaigznē

Vēl tavas acis pretī mirdz.

/M.Jansone./

Izsakām līdzjūtību Maigai Druvai, dzīvesbiedru mūžībā aizvadot.

Vēberu, Mēteļu ģimenes

Alsungas novada dome**nodod atsavināšanai nekustamo īpašumu *Almāles veikals***

Almālē, Alsungas novadā, ar kadastra Nr.62420090363, kas sastāv no zemes gabala ar kadastra apzīmējumu 62420090359 un uz kura atrodas būve ar kadastra apzīmējumu 62420090243001, pārdodot mutiskā izsolē ar augšupejošu soli. Tā notiks 2020. gada 29. decembrī 16.00 Alsungas novada domes ēkā, Pils ielā 1, Alsungā, Alsungas novadā.

Reģistrēties izsolei un ar izsoles noteikumiem var iepazīties P., O., T., C. no 8.00 līdz 12.00 un no 13.00 līdz 16.30, Pk. no 8.00 līdz 14.30 Alsungas novada domes ēkā, Pils ielā 1, Alsungā, Alsungas novadā, un mājaslapā <https://alsunga.lv/lv/izsoles/>. Reģistrācija izsolei līdz 2020. gada 29. decembra 16.00. Reģistrācijas maksa – 15,00 EUR.

Izsoles nosacītā cena un sākumcena – 2700,00 EUR.

Izsoles solis – 100,00 EUR.

Nodrošinājuma nauda 10% apmērā no izsoles sākumcenas (270,00 EUR) līdz izsoles reģistrācijai iemaksājama Alsungas novada domes norēķinu kontā AS *SEB banka*, UNLALV2X, KONTS LV78UNLA0011012130623.

Samaksa par nekustamo īpašumu – divu nedēļu laikā.

Nekustamā īpašuma apskate – individuāli vai pēc saskaņošanas ar pašvaldības pārstāvi pa tālr. 27813338.

NOVEMBRA ERUDĪTS

Atbildi meklējiet kādā no *Kurznieka* numuriem un līdz 30. novembra 11.00 sūtiet e-pastā: konkursi@kurznieks.lv!

Kādu konkursu pirmo reizi rīkoja Skrundas tūrisma un uzņēmējdarbības attīstības centrs?

Atbilde. Nacionālā kino balva *Lielais Kristaps* tika pasniegta 32. reizi.

Pareizi atbildējuši: Velta Višņevska, Indra Grandava, Ojārs Silkans, Daina Gerente, Ingars Neimanis, Ausma Kreidere, Gunta Folkmane, Rasma Stepe, Gunta Grundmane.

Konkursu atbalsta veikals *Pindzele*.

SIA «Vika Wood»

kokzāģētava **PĒRK**

egles un priedes zāģbaļķus.

Stākā informācija pa tālruni 26443376.

Papildu informācija www.vikawood.lv.

VĀRDADIENAS

No 28. novembra līdz 5. decembrim
 28. Rīta (6527), Vīta (3945), Olīta (797)
 29. Ignāts (158), Virģinija (112)
 30. Andrievs (22), Andrejs (20 969),
 Andris (19390)
 1. Arnolds (1565), Emanuels (65)
 2. Meta (106), Sniedze (197)
 3. Evija (3621), Raita (232),
 Jogita (141)
 4. Baiba (6481), Barbara (106),
 Barba (26)
 5. Sabīne (2436), Sarma (473),
 Klaujījs (7)
Populārākie: Rīta un Andrejs.

Ar Baibām izveidojas īpaša saikne

Baiba Valtere, bērna kopšanas atvaļinājumā:
 – Vārdu Baiba ir gribēts likt gan mammai, gan viņas māsām, bet vectēvs neesot bijis ar mieru. Mamma nolēmusi dot meitai, ja tāda viņai būs. Man tas ļoti patīk – nesu to ar lepnumu. Lai mani pasauktu mīļāk, ir izmēģinātas visādas pamazināmās formas: Baibucis, Baibiņa, Baibe. Šāda uzruna man neiet pie sirds. Par to esmu informējusi ģimeni un draugus, un viņi to respektē.
 Pazīstu vairākas Baibas, un man vienmēr ar viņām izveidojas saikne. Divas ir diktī īpašas. Viena ir Skrundas bibliotēkas Baiba, ar kuru varu izrunāties no sirds. Otra īpašā Baiba ir mana veģetāriete un draudzene. Abas smejamies, ka kopā pavadām vairāk laika nekā ar vīriem. Vārbūt tāpēc, ka mūsu bērni ir vienaudži. Mums izdodas atrast kopīgu valodu, ātri saprasties un bieži vien zināt, ko otra izdomājusi, pirms vēl ir pateikusi skaļi.

JOKI

– Vai taisnība, ka mums ir kaut kas tāds, kā nav nevienam citam?
 – Protams! Tā ir pārliecība, ka mums ir kaut kas tāds, kā nav nevienam citam.

 – Dārgā, mēs esam precējušies jau 20 gadus, bet vēl ne reizi tu neesi man pagatavojusi tik lielisku kafiju kā šī!
 – Noliec atpakaļ! Tā ir manējā!

 Vīrs pošas uz makšķerēšanu.
 Sieva: – Tik neaizmirsti makšķeri!
 – Ai, vēl pazaudēju...

Latvijas Finieris

Bērza finierklūču iepirkšanas cenas koklaurumā *Kuldīgā*, Kuldīgā, Ganību ielā 12
 (cenas ir informatīvas) www.finieris.lv, tālr. 29126139.

Sortiments	Lobīšanas cilindru diametru grupas, cm	Nominālgarums, cena, EUR/m ³	
		2,70 m	5,40 m
B šķiras finierklūči	14 – 15,9	25	25
	16 - 17,9	50	50
	18 - 20,9	75	75
	21 - 24,9	100	100
	25 - 29,9	105	105
	30 - 39,9	105	105
E šķiras finierklūči	> 40	90	90
	21 - 24,9	105	105
	25 - 29,9	125	130
	30 - 39,9	125	130
Brākēts papīrmalkā	6 - 70	20	
	Neatbilstošs	visas	
	Ar metālu	visas	

Pērkam meža īpašumus, tālr. 28600122, e-pasts: lfmezs@finieris.lv

NEPALAID GARĀM!

Apkopojā Inta Jansone

SVECĪŠU VAKARS Laidos 29.XI pagasta kapsētās.

IZSTĀDES

KULDĪGĀ

Muzejā Imanta Ziedoņa fonda *Vieglī* izstāde *Kur zeme tā*; izstāde *Dvēseļu putenis*: filmas aizkadri, tērpi, vēsture; no 28.XI laikmetīgās mākslas izstāde bērniem *Tagad-māksla*.

Mākslas namā līdz 3.I *Jēkabam Bīnem – 125. Ar mīlestību*.

Bibliotēkā novembrī interaktīva izstāde *Francija e-ceļojumā. Dzīvie attēli*.

Vecajā rātsnamā *Radi rotājot* – BJC pulciņu *Keramikas meistardarbnīca* un *Stikla burvīgās pārvērtības darbi*.

Adatu tornī ekspozīcija par adātām.

Līvijas Rezevskas izstāžu zālē pastāvīgā ekspozīcija.

ĒDOLĒ

Kultūras namā Oļģerta Visvalža Grūbes fotoizstāde *Ceļojumu pieturas*.

GUDENIEKOS

Basu tautas namā ekspozīcija

Suitu godi.

Basu bibliotēkā *Kuldīga un...* – Oļģerta Visvalža Grūbes fotoizstāde.

KABILĒ

Bibliotēkā Jeļenas Egļiņas lielizmēra ziedi.

KURMĀLĒ

Izstāžu zālē *Kuldīgas paletes* daļībnieka Edmunda Puķes gleznas.

Pagasta pārvalde aicina iedzīvotājus līdz 30.XI sūtīt Kurmāles sveicienu Latvijai 102. dzimšanas dienā. Vismīļākā fotogrāfija, kas tapusi pagastā, jāšūta e-pastā: kurmale@kuldiga.lv ar norādi *Izstādei*.

Priedaines bibliotēkā līdz gada beigām Artas Brices fotostāsti *Ja fotogrāfijas prastu runāt*.

LAIDOS

Bibliotēkā līdz 15.XII Daces Zeltiņas un Elīnas Šuršinas gleznu izstāde *Divas pasaules*.

Sermītes bibliotēkā līdz 31.XII

Valdas Zariņas fotogrāfijas.

RENDĀ

Bibliotēkā Inas Sņikeres rokdarbi un aprūpes centra *Kurzeme* Veģu filiāles keramikas pulciņa darbi.

SNĒPELĒ

Bibliotēkā novembrī *Kuldīgas paletes* gleznu izstāde *Runču laikā*.

TURLAVĀ

Bibliotēkā līdz 15.XII Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Āfrika*.

RUDBĀRŽOS

Kultūras namā Vladislava Kundziņa fotoizstāde *Ziedi*.

ALSUNGĀ

TIVMC Jevgēnijas Tjuļņevas rotu kastītes un pērlīšu izšuvumu gleznas, Ingas Ozolas fotoizstāde *Rītausma*.

Kultūras namā līdz 30.XI Latvijas Okupācijas muzeja izstāde *Pretējās pusēs: Latvijas karavīri Otrajā pasaules karā*.

LAIKA PROGNOZE

Aukstums nāk

Pēc tikko piedzīvotā pēdējos gados siltākā novembra, kad gaisa temperatūra bija pāris grādu virs klimatiskās normas (Kurzemē pat vairāk), pašas mēneša beigās kļūs vēsāk, tā sola sinoptiķi.

„Kad un vai vispār iestāsies noturīgs sals? Kādas cerības uz baltiem Ziemassvētkiem? Vai tiešām turpināsies rudens?” Tie ir jautājumi, kas Tomam Bricim feisbukā LTV laika ziņu kontā uzdoti visbiežāk. Gan Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra, gan Eiropas programmas *Copernicus* pētījumi vēsta, ka arī decembrī gaisa temperatūra būs augstā-

ka, nekā kādreiz ierasts, tādējādi uz krasām pārmaiņām, ilgstošu salu un sniegu ir maz cerību. Dažas dienas gan var būt aukstas, un zemi uz brīdi var klāt balta, 5–6 cm bieza sniega sega, kas valsts austrumos jau piedzīvota. Pēc T.Briča teiktā, decembrim ir vairāki aukstuma scenāriji, arī Kurzemē naktīs var būt zem –5 grādiem, bet dienās gaiss atkal iesils. Diez vai Ziemassvētki būs balti, tomēr komentētājs atgādina, ka prognozes ir vispārīgas.

Nelielu aukstumu Latvijā ienesīs vējš no ZR, temperatūrai noslīdot dažus grādus zem nulles, bet dienās būs ap +5. Nā-

kannedēļ austrumos sals saglabāsies gan naktīs, gan dienās, bet citviet būs svārstīgs.

Meteostacijas rāda, ka brīvdienas Viduskurzemē būs mākoņainas, brīžiem līs, ziemeļi iegriezīsies vairāk no austrumu puses, bet līdz 3 m/sek. Nākamās nedēļas un decembra sākumā būs dzestri gan dienā (ap +2), gan naktī (–1).

Daina Tafelberga

PĒRKAM
Augošu koku cirsma un sortimentus pie ceļa

Meža īpašniekiem:

- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsma iestigošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Metsä
 Telefoni informācijai: 29150470, 67804343
www.metsaforest.com/lv

TOLMETS
www.metko.lv
 Mederu iela 8, Kuldīga, tālr. 26567540.

Iepērkam METĀLLŪŽŅUS, melnus un krāsainus.

- ✘ Noņemam automašīnas no uzskaites.
- ✘ Nodrošinām transporta un konteineru pakalpojumus, objektu demontāžu.

IESPĒJA

Mācīties tiešsaistē

Nodarbinātības valsts aģentūra piedāvā bez maksas apgūt jaunas zināšanas starptautiskajā attālinātās izglītības platformā *Coursera*, kurā pieejami vairāk nekā 3,8 tūkstoši kursu aptuveni 400 specializācijās.

Sertifikātu var iegūt tad, ja būsiet pieteicies un mācības sācis līdz 14. decembrim, bet beidzis līdz nākamā gada 15. februārim. Elektroniskā pieteikšanās: www.nva.gov.lv/lv/apmacibu-platforma-coursera.

NE TUKŠU KASTI, bet diskusijas un cilvēkus

✂ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

No Liepājas vizuālās mākslas kopizstādes "Tuvplāni" Liepājas muzejā nelāgu motoreļļas izgarojumu dēļ izņemtais Egona Perševica un Ivonnas Kalitas darbs "Sabīnes pelde" vēlreiz atgādina, ka pietrūkst vietu laikmetīgās mākslas darbu eksponēšanai. Tomēr runa ir ne tikai par piemērotu ēku, bet gan par mākslas menedžmentu pilsētā kopumā, uzskata tēlnieks E. Perševics.

PAŠI PŪTA, PAŠI DEGA

Tēlnieks stāsta, ka ne jau ēkas veido kultūru, viņaprāt, nevajag tik ļoti koncentrēties uz tām. "Galvenais, kā pietrūkst Liepājas mākslas vidē, ir organizācija, kas rūpētos. Piemēram, Liepājas teātri taču nav tikai aktieri un režisori. Ir vesels birojs, kas darbojas, lai viņi varētu strādāt. Tāpat simfoniskajam orķestrim nav tikai mūziķi, tur ir producenti, sekretāri, grāmatveži. "Lielais dzintars" nav tikai ēka, bet menedžments," viņš norāda.

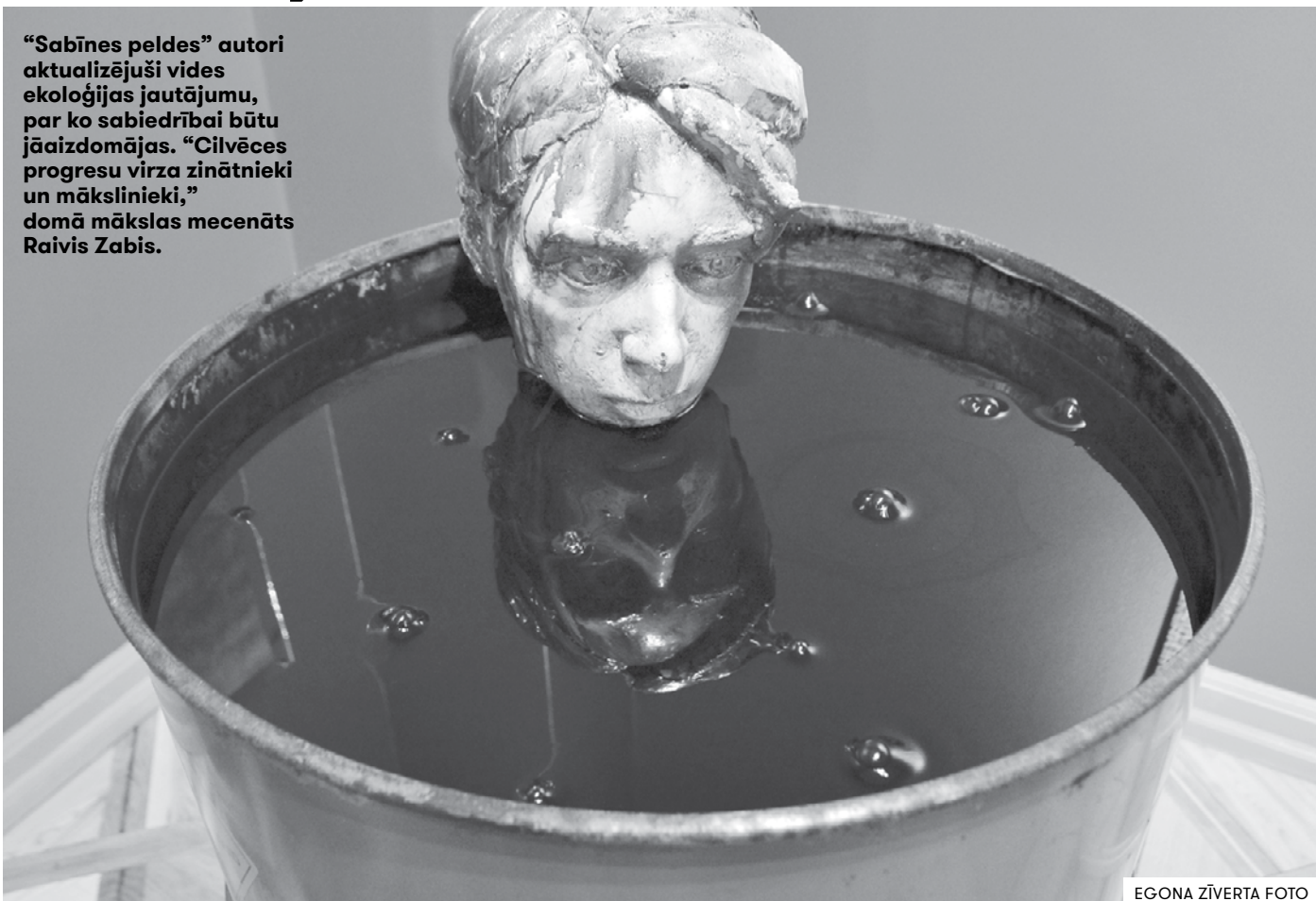
Tukšas kastes, kas iet bojā, Liepājā esot pietiekami. To atjaunošanai ir vajadzīgi miljoni. "Taču bez miljoniem var sākt biroja izveidi, kura uzdevums būtu nodrošināt darbnīcas, mākslas izstāžu darbību un festivālu rīkošanu. Pašlaik ir tā, ka mākslinieki "paši pūta, paši dega". Es akūti izjūtu to, ka nav vidi veidojošas organizācijas, kas veicinātu jaunu asiņu ienākšanu," atzīst tēlnieks. "Atlika atvērt Karostas ūdenstorni, kā lieli grandī latviešu mākslā cīnās, lai tiktu tur, tukšajā kastītē. Šo procesu ir iespējams organizēt ilgtermiņā, jo Rīgā telpas ir dārgas, cilvēki negrib tur dzīvot. Mākslinieki dotu pievienoto vērtību arī teātrim un koncertzālei. Ja būtu organizācija, kas saved kopā namu īpašniekus ar māksliniekiem, daudzi būtu ar mieru kaut vai uz vasaru pārvākties un strādāt Liepājā." E. Perševics domā, ka mēs nemaz vēl nevaram zināt to, ko angļiski sauc par *cutting edge* jeb pašu augstāko pakāpienu, ko Liepāja varētu sasniegt, ja šeit būtu pietiekami izglītoti cilvēki, kas vairo ne tikai kultūru, bet arī ekonomiku, radot pievienoto vērtību.

Valstīs, kur labi attīstīts mecenātisms, dibina fondus, citur darbojas valsts un pašvaldību veidotas organizācijas. "Privāto kapitālu piesaistīt nevar pats mākslinieks, ir jābūt sadarbībai ar pašvaldību," saka E. Perševics. "Labs piemērs Latvijā ir Marka Rotko mākslas centrs Daugavpilī. Salīdzināmā pilsētā ar salīdzināmu budžetu var. Kāpēc mēs nevaram? No kaut kā ir jāsāk, un jāgatavojas, ka pašā sākumā var būt zaudējumi."

PIETRŪKST DISKUSIJAS

Mecenāts un kolekcionārs Raivis Zabis nešaubās, ka jābūt vietai, kur izrādīt laikmetīgo mākslu. Taču, viņaprāt, sabiedrībā trūkst sapratnes par to, kas ir laikmetīgā māksla, jo lielākā daļa teiks, ka tā ir māks-

"Sabīnes peldes" autori aktualizējuši vides ekoloģijas jautājumu, par ko sabiedrībai būtu jāizdomājas. "Cilvēces progresu virza zinātnieki un mākslinieki," domā mākslas mecenāts Raivis Zabis.

EGONA ŽIVERTA FOTO

la, ko rada dzīvie mākslinieki. "Tā ir tikai daļēja patiesība. Svarīgi, ka mākslinieki strādā ar jauniem paņēmieniem un liek sabiedrībai diskutēt par darbos paustajām sasāpējušām problēmām," viņš saka. Publiskas diskusijas šobrīd pietrūkstot, māksliniekiem esot par maz iespēju skaidrot savu darbu idejas. "Ja gribam attīstīties, tad mums ir jāļauj jaunajiem māksliniekiem ar jaunām idejām, veidiem un materiāliem sabiedrību izaicināt, nelaut dzīvot pieņēmumos, ka šodien ir labi tas, kas bija vakar," uzskata R. Zabis.

Ari viņš domā, ka Liepājā ir pietiekami daudzi ēku, piemēram, Jaunliepājā, kur izveidot laikmetīgās mākslas centru: "Tam ir jābūt depresīvam rajonam. Pilsētas centrā jau tāpat viss notiek. Savedot kārtībā kādu ēku, pievilinot tur cilvēkus, veidojas arī apkārtnē infrastruktūra. Tāpēc vēl pirms kovidā bija pametis sabiedrībai ideju, ka tā varētu būt bijusi 11. vidusskolas ēka Krūmu ielā." Taču svarīgāks par telpu un naudu esot mākslas menedžments – spēcīga personība, kas gatava vadīt šādu projektu. Laikmetīgās mākslas centrs arī nāktu par labu Liepājai ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu.

IDEJAS VIRMO

Kur liepājnieki un Liepājas skar tie gribētu redzēt laikmetīgās mākslas ekspozīciju? Karostas manēža, bijusi

linoleja rūpnīca, Muitas māja. Citi labāk to redzētu jaunā, modernā ēkā pilsētas centrā. Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas (LSEZ) pārvalde, strādājot pie bijušā "Liepājas metalurga" teritorijas attīstības vīzijas, skata to dažādos aspektos, pastāsta LSEZ pārvaldnieka vietnieks attīstības jautājumos Uldis Hmieļevskis. "Negribam, lai šī būtu sausi industriāla vieta, bet gan multifunkcionāla, ar dažādiem uzņēmumiem, procesiem un cilvēkiem. Visas ēkas nevar piemērot mūsdienu ražošanai, taču tās varbūt noder mākslinieku darbnīcām. Tā kā ideja uzvirtojusi nesen, konkrētu ieceru vēl nav," viņš saka. Svarīgi ir sākt darīt kopīgi ar tiem, kas vēlētos tur nākt un darboties. Telpas LSEZ pārvalde varētu atlasīt kopā ar māksliniekiem.

Laikmetīgās mākslas centra nepieciešamība ir iekļauta Liepājas attīstības programmā.

Lai to realizētu, vajadzīgs ārējais finansējuma avots un ļoti skaidrs redzējums par šīs vietas saturisko piepildījumu, skaidro Liepājas domes priekšsēdētāja vietnieks Atis Deksnis. "Šobrīd šī ideja ir to projektu rindā, kas ir augstā gatavībā realizējami, tiklīdz parādās konkrētas finansējuma iespējas, piemēram, ES fondu līdzekļi," viņš stāsta. Interese par šīs idejas īstenošanu esot jau kādu laiku. Pērn domes vadība tikās ar māksliniekiem, lai kopīgi saprastu viņu piedāvājumu un centra potenciālo

saturisko noslodzi. "Interese iepriekš tika izrādīta par Dārza ielu 10. Pašvaldība veica šī projekta realizācijas aprēķinus, taču tie izrādījās nesamērīgi dārgi pret sagaidāmo rezultātu," saka A. Deksnis.

"Nākotnes nenoteiktība liek domāt, ka tā nebūs viena izstāžu zāle vai mākslas centrs, kas atradīsies pašā Liepājas sirdī. Mūsdienās sabiedrība pat pieprasa aktīvas norišu vietas ārpus pilsētas centra," viņš atzīst. Šī brīža mākslinieku pieprasījumu spējot nosegt esošās vietas, piemēram, mākslas galerija "Lielajā dzintarā" vai Liepājas muzejs. Ari Hoiķeres viesnīcas restaurācija, Pēterā I naminš un koncertdārzs "Pūt, vējiņi!" pavēršot jaunas iespējas mākslinieku performancēm. "Esam iepazinušies ar citu valstu pieredzi, un šobrīd simpātiska un pareiza šķiet ideja par mākslas rezidenci vai multifunkcionāla centra izveidi," norāda A. Deksnis. "Pēdējo gadu laikā esam attīstījuši daudzas pilsētas degradētās vai mazāk pievilcīgās teritorijas, bet tādas aizvien šur tur var vēl atrast. Piemēram, daļu no bijušā "Liepājas metalurga" teritorijas vai kādu ēku Karostā. Domājot par šo mākslas rezidenci, kā labs piemērs nāk prātā "Romās dārzs". Ir ļoti svarīgi, ka paši mākslinieki saprot un redz konkrētu vīziju gan par vietu, gan tās saturu. Noteikti negribētu redzēt realizējamies scenāriju, kurā pašvaldība nodrošina vietu, bet mākslinieki nejut šajā vietā pareizo enerģiju darbu radīšanai." ■

“Man bija svarīgi satikt cilvēkus, kuri apzinās sevi kā lībiešus jeb līvus vai lībiešu pēctečus. Šī teritorija vēl joprojām ir apvīta ar teikām, nostāstiem un dziesmām, kas izdziedamas lībiešu jeb līvu valodā,” atklāj fotogrāfs. Attēlā – rakstniece Karīna Račko.

Savā sociālās mākslas projektā un pētījumā ar antropoloģisku ievirzi Georgs pievērsies Ziemeļkurzemes zvejniekiem starp Ventspili un Ģipku. Attēlā – Kolkas lībiete Aina Bernāne.

ABAS FOTOGRĀFIJAS – NO VIRTUĀLĀS FOTOIZSTĀDES “ATSTATUVUMS”, KURĀ PIEDALĪJĀS SEŠI AUTORI.

✎ Agrita Blumberga, “Talsu Vēstis”

Talantīgais kaltenieks **GEORGS AVETISJANS** fotogrāfiju sauc par iespēju piekļūt stāstiem, ko caur cilvēcisko faktoru glabā ainavas un atmiņas. Georgu aizrauj fotogrāfijas ideja un konceptuālā pieeja – meklējot metaforas un simbolus, veidojas kopsakarības un pavērsieni, kas sniedz jaunu skatījumu. Šobrīd, pēc septiņu gadu prombūtnes atgriežoties Latvijā, Georgs pievērsies identitātes jautājumiem un savu sakņu izziņai.

NOZĪMĪGS ATSKAITES PUNKTS

Ar pirmajiem impulsiem, kas radīja pastiprinātu interesi par fotogrāfiju, Georgs sastapās jau agrā bērnībā. Caur ģimenes arhīvu iepazīstot tēvu, kurš devās aizsaulē, kad Georgam bija vien seši mēneši, fotomāksla viņu ieintriģēja. “Es sevi vēl neapzinājos kā fotogrāfu, bet jau tolaik mani uzrunāja Andreja Granta fotogrāfijas un vizuālā estētika. Kad pabeidzu Rojas vidusskolu, iestājos Starptautiskajā praktiskās psiholoģijas augstskolā Grafiskā dizaina fakultātē, kur apguvu ievada kursu fotogrāfijā. 2004. gadā sāku fotografēt, bet no 2004. līdz 2008. gadam darbojos eksperimentāli un apguvu tehniskās nišas. 2008. gadā guvu pirmo izpratni par fotogrāfiju kā vizuālo valodu un filozofiju. Likumsakarīgi iestājos arī vienā no spēcīgākajām fotogrāfijas skolām Latvijā pie Andreja Granta. Sāku izprast, kāda ir fotogrāfijas nozīme subjektīvajā

Fotogrāfija ir ceļš pie stāstiem

reālmā, dokumentālajā un konceptuālajā izpratnē. Attīstot foto filmas un pašrocīgi tās kopējot, iemācījosi rūpīgi izvēlēties katru kadru. Neskatot darbu laboratorijā, mani aizrauj ideja un konceptuālā uzbūve, izmantojot fotogrāfiju kā komunikācijas valodu, ar ko iespējams radīt sajūtas un asociācijas. Šodienas kontekstā man ir svarīgi veidot vizuālu stāstu, kas spēj uzrunāt ne tikai fotogrāfijā esošos cilvēkus, bet arī tos, kuriem fotogrāfija nav primārais medijs. Fotogrāfija manā skatījumā ir kļuvusi par multidisciplināru praksi, kurai nereti pievienojas kustīgais attēls, tekstuālais saturs, konstrukcijas un objekti. Pievērsu lielu uzmanību arī katra projekta vizuālajai identitātei, dizainam un tajā izmantotajiem materiāliem izstādē, grāmatā un virtuālajā vidē. Daudz domāju arī par to, kā šos elementus iespējami veiksmīgāk savienot un kā tas rezonē kā kopdarbs.”

“JŪRAS TUVUMS MAN IR BŪTISKS”

2016. gadā Georgs absolvēja Braitonas universitāti un ieguva mākslas maģistra grādu fotogrāfijā. “Ideja par papildu izglītību man bija jau 2010. gadā, bet vēl biju meklējumos un nebiju tam gatavs. Viens ir izglītība, bet otrs – tas, ko tu šajā visā procesā vēlies panākt. Jābūt skaidrai vīzijai un idejai par to, ko tu izglītības kontekstā vēlies realizēt. Kad Latvija valdīja ekonomiskā nestabilitāte, nolēmu izprast fotogrāfiju komerciālā kontekstā un apgūt tehniskās nišas ārpus Latvijas. No 2010. līdz 2014. gadam strādāju par fotogrāfu uz kruīza kuģa ASV, fotografēju kazas, darbojos foto studijā un pievērsos privātajām fotosesijām. Tas bija lielisks veids, kā iepazīt dažādas kultūras un apgūt daudzpusīgu pieeju. Brīvajā laikā strādāju pie eksperimentāliem autorprojektiem. Uzkrāju līdzekļus ar domu doties uz Lielbritāniju un paralēli iestāties maģistra programmā. Braitonas universitāti izvēlējos pedagoga dēļ. Pluss bija arī tas, ka Braitona atradās ļoti tuvu Londonai un netālu bija jūra – dzīves laikā esmu sapratis, ka jūras tuvums man ir būtisks.”

PIETUVOTIES CAUR PERSONISKO PIEREDZI

Vairāk vai mazāk strādāju pie identitātes jautājumiem – esmu ieinteresēts pētīt dažādas identitātes un tai pašā laikā brucināt robežas starp tām. Fotogrāfija ir kā atskaites punkts, kā atslēga, lai piekļūtu tuvāk stāstiem, ko caur cilvēcisko faktoru glabā ainavas un atmiņas. Viens no lielākajiem projektiem, pie kura strādāju, ir trilōģija, kurā pēta mātes zemi, tēvzemi un dzimteni no dažādiem aspektiem. Gadumijā no 2019. uz 2020. gadu pabiju Sibīrijas ziemeļos 163 kilometrus aiz polārā loka vietā, kur piedzimusi mana māte un 14 gadus izsūtījumā pavadījusi vecmāte. Trešajā trilōģijas daļā pievērsos armēņu diasporai Latvijā un Gruzijā, Armēnijai, Armēnijas vēsturei, Gruzijai un Karsai – pilsētai bijušajā Armēnijas teritorijā, kas bija mana vecvectēva dzimtene. Mans tēvs un tēva senči bija armēņi. Katrā no trilōģijas

daļām izmantoju arī arhīva materiālus. Fotogrāfijās dokumentalitāte mijiedarbojas ar poētisko un atsedz priekškaru uz nostalgiju, vēsturi, sapņiem, ideāliem par nākotni, kā arī atskatu pagātnes norisēs. Man ir svarīgi katru tēmu pētīt padziļināti un izziņāt to vēl pirms projekta uzsākšanas. Tas ir dziļš un pētniecisks process, kas palīdz veidot struktūru un vīziju. Uzsākot darbu pie projektiem, praktiski fotografējot, dodoties ceļā un meklējot metaforas un simbolus, daži no tiem atklājas caur pētniecību, bet daži uzrodas laika gaitā. Lai iepriekšējās zināšanas mani neapgrūtinātu, cenšos būt atvērts jaunai informācijai. Savācot materiālu, daudz kas izkristalizējas – veidojas kopsakarības un pavērsieni, kas dod jaunu skatījumu, bet ideja un veids, kā strādāju, paliek nemainīgi. Uzmanība jāpievērs arī tehniskajai pusei – cenšos izmantot atšķirīgu tehniku, lai man pašam būtu interesanti.

Pieturos pie tradicionālās vērtības, ka fotogrāfija ir kā medijs, kur jāiejaucas pēc iespējas mazāk. Ir autori, kuri strādā ar kolāžām vai foto manipulācijām, bet tas ir cits virziens. Man patīk pieturēties pie autentiskas un neskartas fotogrāfijas. Cenšos fotografēt tā, lai krāsu korekcija būtu jāveic pēc iespējas mazāk. Vēlos, lai cilvēki uzticas manam attēlam, zinot, ka fotogrāfija ir tapusi konkrētajā vietā un laikā.”

KOKS AR DIVIEM GALIEM

Šobrīd Georgs pastiprināti pievērsies savu sakņu izziņai. Stāstus par dzimto vietu Rojas novadā – Kalteni, kas nes Latvijas garākā ciema titulu, viņš apkopojis fotogrāmatā, kas ir daļa no trilōģijas. “Kaltene man asociējas ar dzimteni, tā ir vieta, kur esmu uzaudzis. Lai nonāktu līdz mājas sajūtai un izpratnei par to, kas ir dzimtene, acīmredzot bija jāpadzīvo ārpus Latvijas. Caur projektu nonācu pie jautājuma – kas ir tas, kas mūs formē? Aizdomājos par tādu kā moderno identitāti un par to, ka modernajam un kosmopolitiskajam cilvēkam mājas ir viņa ķermenī. No vienas puses, sapratu, ka nav nepieciešams piekerties apkārtējām lietām, bet, no otras puses, mūs šī vide spēcīgi ietekmē. Piemērs ir jūras tuvums vai mežs, kas rada līdzības un asociācijas. Ja tu satiec vai ieraugi kaut ko, kas atgādina dzimteni, ap sirdi kļūst siltāk, bet, ja mēs gribam progresēt, ieskatīties nākotnē un virzīties uz priekšu, pārlietu liela atgriešanās atmiņas un nostalgija mūs kavē. Rodas pašprietekamība un labsajūta – cilvēkiem, kuri ir pieraduši pie savas vides, var būt grūti izlauzties. Tas ir koks ar diviem galiem. Iepazīstot ārpusauli un citas zemes, sapratu, cik maz mēs patiesībā zinām paši par savu zemi, par savu vietu un saviem cilvēkiem. Mūsu zeme un vēsture ir ļoti bagāta – mūsu uzdevums ir iepazīstināt ārpusauli ar to, kas notiek Latvijā.”

“Šodienas kontekstā man ir svarīgi veidot vizuālu stāstu, kas spēj uzrunāt ne tikai fotogrāfijā esošos cilvēkus, bet arī tos, kuriem fotogrāfija nav primārais medijs,” uzsver Georgs Avetisjans.

Lai vilks paēdis un kaza dzīva

Strīdīgā gaisa pāreja, kas KKC funkcionālai darbībai ir ļoti nepieciešama, bet būvvaldei nešķiet īsti pieņemama.

Inguna Spuleniece, "Kurzemnieks"

Uzņēmumam "MARK arhitekti" līdz aprīlim jāpabeidz un ar Kuldīgas novada pašvaldību jāsaskaņo Kuldīgas kultūras centra (KKC) ēku kompleksa pārbūves projekts. Tam jāatbilst amatiermākslas, profesionālo mākslinieku un kopienas saviesīgas dzīves pieaugošajam prasībām un jāiekļaujas vēsturiskajā pilsētvidē atbilstoši Kuldīgas novada būvvaldes konservatīvajām prasībām. Arhitekte Agate Eniņa norāda, ka kopš biroja "MARK arhitekti" uzvaras metu konkursā 2019. gadā projekts mainīs jau teju 20 reizi, savu viedokli par to izteikusi arī sabiedrība. Tomēr joprojām nav skaidrs, vai būs iespējams apvienot mūsdienīgu funkcionalitāti ar būvvaldes noteikumiem.

NEIZKĀPJOT NO RĀMJIEM

Saprotot, ka telpas visām vajadzībām ir par šauru, arhitektu biroja lielākais izaicinājums ir paplašināt skatuvi un aizskatuvi, nepārkāpjot ēkas apjomu uz ielas pusi, kā arī pārbūvēt pagalmā esošās garāžas par labām mēģinājumu telpām, savienojot tās ar gaisa pāreju uz lielo ēku. Jau izsludinot projektu konkursu, būvvaldes vadītāja, arhitekte Jana Jākobsone uzsvēra, ka viens no būtiskākajiem aspektiem KKC pārbūvei ir tieši atbilstība Kuldīgas vecpilsētas saglabāšanas vadlīnijām: "Kuldīgas pieeja ir pēc iespējas izmantot esošās ēkas un apjomus, sakārtojot un piemērojot mūsdienu vajadzībām, tikai neizbēgamas nepieciešamības gadījumā būvējot kaut ko pilnīgi jaunu."

Vairāki Kuldīgas arhitekti ir pārliecināti, ka funkcionalitātes dēļ pieļaujamas arī atkāpes no stingrajiem saistošajiem apbūves noteikumiem. Piemēram, ka skatuves un aizskatuves paplašināšana uz pagalma rēķina, graužot sienu, lieki sadārdzina jau tā dārgo projektu. Tik ļoti vajadzīgo apeju skatuvei var gaumīgi veidot pa aklā, pret Alekšupīti pavērstā mūra ārpusi. Savukārt būvvalde šo mūri sauc par jūgendstila arhitektūras paraugu, uzskatot par neaizskaramu. Diskusijas ir arī par citiem risinājumiem, un tie arhitekti, kas no dalības konkursā atteikušies, neslēpj, ka viens no iemesliem ir "ne vienmēr pamatotās būvvaldes prasības".

KUR VAR, ATGRIEZTIES PIE SĀKOTNĒJĀ

Darba grupas sanāksmes par projekta pilnveidošanu notiek regulāri, bet ir bijušas arī publiskās diskusijas. Pēdējā notika septembra beigās. Tajā SIA "MARK arhitekti" informēja

par izstrādāto būvprojektu un atbildēja uz klausītāju jautājumiem.

"Projektēšanas mērķis ir pārveidot KKC ēku kompleksu, kurā ietilpst trīs ēkas un pagalmi, tā uzlabojot tehnisko un funkcionālo stāvokli, vizuālo izskatu, izbūvējot papildu telpas, nodrošinot vides pieejamību, kā arī veicinot kultūras centra ēku pilnvērtīgu, mūsdienīgu un funkcionāli ērtu darbību," uzsvēra A. Eniņa.

Viņa pastāstīja, ka līdz 1936. gadam tagad apmestā nama fasāde bijusi no ķieģeļiem, kuri vēl aizvien saglabājušies zem apmetuma. Projektētāji iesaka nokalt fasādes apmetumu, atstājot tīru ķieģeli vietās, kuras gadu gaitā notikušajās KKC pārbūvēs nav skartas. Savukārt logailas, pilastus un ugunsmūri atstāt apmestus un nokrāsot gaišākā tonī.

Stāstot par to, ko plānots mainīt katrā fasādē, arhitekte uzsvēra, ka uz Raiņa ielas pusi tā būtu logu forma un ieejas durvis, maksimāli atgriežoties pie pirmā arhitekta Aleksandra Vanaga stila. Virsskatuves, skatuves un zāles apjomu iecerēts pārvirzīt uz pagalma pusi, demontējot pagalma sienu. Pie šī risinājuma vēl tiek strādāts. Pagalmā tagadējām garāžām jeb staļļa mājai, kur paredzētas mēģinājumu

ALBERTA DINTERA FOTO

Kuldīgas kultūras centra pārbūves projektu prezentēja uzņēmuma "MARK arhitekti" vadošais arhitekts Mārtiņš Ošāns un arhitekte Agate Eniņa.

telpas, tiktu atjaunots otrais stāvs. No L. Paegles ielas puses virs iebrauktuves pagalmā pavērtos pāreja uz lielo māju, veidota, imitējot tradicionālo malkas šķūņu otro stāvu.

Pret to iebildes ir būvvaldei, kas uzsvēra – Kuldīgas pilsētvidē nav līdzīga analoga. A. Eniņa uzskata, ka būvvaldes prasība meklēt analoģu ir visai utopiska.

Runājot par KKC galvenās ēkas iekšējām, A. Eniņa skaidroja, ka, ieklausoties darbinieku vēlmēs, atteikušies no sākotnējās idejas pārcelt labi funkcionējošu kinozāli. Toties plānots paplašināt garderobi, pārvietot tualetes, veidot jaunu mazo zāli, foajē izbūvēt kafējnicu. Par to, kur būs kases, vēl tiek domāts. Pagalma ēkā iecerētas telpas administrācijai un tērpu uzglabāšanas specifikai atbilstošas noliktavas.

JAUTĀJUMU DAUDZ

Iedzīvotāji, uzklusot arhitektus, satraucās, vai tiek domāts par akustiku zālē pēc pārbūves un skaņas izolāciju uz āru. Esot pieredze, ka apkārtējo māju iedzīvotāji nevar mierīgi gulēt, ja koncertā vai ballē tiek uzlikti basi. Neapmierinātība tika izteikta arī par galvenās ieejas durvju izskatu, kas esot pret-

runā sākotnējai A. Vanaga iecerei. Kuldīdznieki satraucās, vai pēc gaisa pārejas izbūves būs iespējams iebraukt pagalmā smagajam transportam ar dekorācijām. Atbilde bija, ka 10 m augstas mašīnas cauri tiktu. Lai gan KKC saime savos izteikumos par projektu ir atturīga, direktore Inta Burnevica atzinīgi novērtēja ideju uz teātra izrādēm un koncertiem lielo zāli transformēt ar krēsliem uz paaugstinājumiem, pēc tam pat atrodot tiem vietu, lai nu jau uz līdzenas vietas varētu notikt korporatīvie pasākumi. Viņa arī atzina, ka gaisa pāreja ir ļoti vajadzīga, lai cilvēkiem pēc mēģinājumiem nebūtu jādodas uz galveno ēku pa atklātu pagalmu.

Par interjeru jautāta, A. Eniņa solīja, ka atsauces uz jūgendstilu būšot, bet netiksot taisīta parodija.

Viņa atzina, ka arī ēkas ārpusē pilnā apjomā jūgendstils nekad nav bijis, jo tā lipināta kopā pa gabaliņam. Uz to KKC projektu vadītāja Krista Karlsonē bilda, ka šeit sanāk labs stāsts par Kuldīgas arhitektūras mainīgumu jau no seniem laikiem: ja kaut kas bijis par šauru, traucējis attīstībai, tad piebūvēts klāt. Tāpēc, viņasprāt, arī šis projekts varētu būt labs solis attīstības virzienā. ■

No centra pārbūves projekta izstrādes atteicās daudzi vietējie arhitekti, zinot būvvaldes stingro nostāju vēsturiskās apbūves saglabāšanā.

• Tagadējo KKC ēku kā Sadraudzīgās biedrības namu 1908. gadā sāka projektēt arhitekts Aleksandrs Vanags, nacionālā romantisma attīstītājs Latvijā, kura jūgendstilā radītie vairāk nekā 100 nami atrodami arī Rīgā, piemēram, tautā zināmā Stūra māja. Ēku Kuldīgā cēla biedri par saviem līdzekļiem. Jau to projektējot, tapis skaidrs, ka nams visām vajadzībām būs par šauru, tādēļ uz Alekšupītes pusi piepirkts vēl viens zemesgabals, bet 1915. gadā projekts papildināts. 1922. gadā ēkas būvniecība bija pabeigta, iekārtojot tam brīdim labāko skatuvi un zāli.

Joprojām ar balto rozi pie cepures

PUBLICITĀTES FOTO

Komponistes Gundegas Šmites kamermistērija "Es, karā aiziedams..." balstīta dainās. "Arhaiskās folkloras izpildīšanas veids ar teicēju un atbildētājiem neapzināti jau ir mūsu identitātē," karavīru dziesmu aktualitāti skaidro NBS orķestru galvenais diriģents Andis Karelis.

✂ Linda Kilevica, "Kurzemes Vārds"

Komponistes Gundegas Šmites un režisora Aleksandra Okonova videokoncerta jeb dainu kamermistērijas "Es, karā aiziedams..." izrādīšanu Latvijas koncertzālēs pārtrauca kovida otrais vilnis. Muzikālo stāstu par vīriēša un sievietes pārdzīvojumem, saskaroties ar kara skaudro realitāti, Lāčplēša dienā demonstrēja Latvijas televīzija. Kara dainas ietiecas vistālākajā caur folkloru sasniedzamajā senatnē, taču arī mūsdienu armijā karavīrs un dziesma ir nešķirami.

VĪRA GODS

"Veidojot savu dainu izlasi šai kompozīcijai, secināju, ka ārkārtīgi daudz tautasdziesmu vēsta ne tikai par varonību vai drosmi, bet tajās ietvertas arī tīri cilvēciskas emocijas – bailes, šaubas. Karavīram blakus allaž bijusi sieviete – māte, māsa, līgava. Viņas skaudri reaģējušas uz karavīra aiziešanu," saka G. Šmite. "Mana kamermistērija nedod skaidru atbildi, vai ir vērts atdot dzīvību kara mašīnē, tā drīzāk caur dainām, caur mūziku sniedz cilvēciski siltu un neapšaubāmi pacifistiskas ievirzes vēstījumu."

Pirms dainu kamermistērijas, kuru ieskaņojis ansamblis "Arcandela", mūzikas žurnālists Orests Silabriedis sarunājas ar dainu pētnieci Vairu Viķi-Freibergu par kara vēstījumiem latviešu tautasdziesmās. V. Viķe-Freiberga atzīmē, ka mūsu folklorā nāk no dažādiem vēstures posmiem: "Ir liela starpība starp kara dainām, kas sacerētas, kad ciltis bija neatkarīga, un vēsta, ka būt karavīram ir augstākais gods. Vīra gods bija cīnīties par savu tēvzemi. Velāk, kad bijam apspiesta tauta, sevišķi zem cara sistēmas, kad loterijā izvēlējās zināmu skaitu jauniešu,

kuriem bija jādien 25 gadus, viss mūžs jāziedo cara tētiņam, tajā brīdī daudzi saprata, ka tā ir absolūta traģēdija. Pa vidu bija dažādi posmi. Ļaudis pieņēma kā normālu lietu, ka jācīnās pret uzbrucējiem."

Dainās vēsti par karā iešanu nes zīle, div' dūjiņas skrien gaisā. Putni mitoloģijā ir vēstneši starp debesīm un zemi, skaidro V. Viķe-Freiberga. Ja atlido putns un tad seko kāds zīmīgs notikums, tad putns bijis augstāku spēku vēstnesis. Ļoti praktiski dziesmās ienācis jaunā mēness tēls, kas palīdz karavīriem. "Kāda bija nakts apstākļos pirms elektrības visus tos gadu simteņus? Mūsu senči gāja sīrojumos pilnmēness nakts," viņa norāda.

TĪRA IEROČUS, ATCERAS STRĒLNIKUS

Uz jautājumu, vai mūsu civilizācija ir iedomājama bez kara, V. Viķe-Freiberga atbild – nē. "Pārmaiņas tik ātri nevar notikt. Protams, kultūra spēlēja ļoti lielu lomu, un zinātnieki saka, ka ģenētiskais mantojums nav tik liela nolemtība. Tomēr līdz tam brīdim, kad pasaulē pacifisti būs pietiekamā vairumā, lai pilnīgi būtu droši, ka nekur nekas nebūs, vēl ilgs ceļš ejams. Jebkurā brīdī mēs esam uz naža asmens. Taču svarīgs ir katrs solis, ko varam iet pretējā virzienā," saka pētniece.

V. Viķe-Freiberga domā, ka cilvēkiem, kas pašlaik dien bruņotajos spēkos, ir tā pati karavīra mentalitāte, kas nāk no aizvēsturiskiem laikiem. Nacionālo bruņoto spēku orķestru galvenais diriģents un orķestra priekšnieks kapteinis Andis Karelis atzīmē, ka mūsdienās idejiski savu vērtību saglabājušas tās dziesmas, kuras mūsu senči dziedājuši pirms simt gadiem un senāk. "Tautasdziesmas un strēlnieku dziesmas ir tikpat populāras. Par to, ka tās nezaudē aktualitāti

un skan, paldies jāsaka vīru kopai "Vilki". Alūksnes kājnieku skolā pat tādās rutīnas nodarbēs kā ieroču tīrīšana dzied strēlnieku dziesmas. "Balta roze" tur ir gandrīz kā otra himna," viņš atklāj.

Aizsardzības akadēmijai savulaik dziesma, kuru atskaņojuši tikpat kā himnu svinīgos pasākumos, bija "Aiviekstes ozoli". Taču nu jau gadus desmit ir oficiāli apstiprināta Aizsardzības akadēmijas himna, speciāli no jauna sacerēta. Mūzikas autors ir štāba orķestra komponists un pianists Sergejs Austris Universs, bet vārdus sarakstījis Zemessardzes seržants Jānis Vēbersts. Zemessardzes 25 gadu jubilejai par godu tapusi himna, kurai mūziku sacerējis A. Karelis, vārdus – J. Vēbersts. "Neviens nav apkopojis, taču visiem Zemessardzes bataljoniem ir savas tituldziesmas," stāsta diriģents.

TRENĒ KOPIBAS SAJŪTU

Latvijas armijā uzmundrinājumam un sparam aktuāla ir arī rokmūzika no atmodas perioda. Tās gan ir līdzīgas dziedāmās dziesmas, jo uzbūves ziņā komplicētākas nekā tautasdziesmas, saka A. Karelis. Šogad plašā aprīte aizgājis Zemessardzes orķestra un Militārās policijas seržanta Artūra Strēlnieka un Ingas Meijeres sarakstītais hiphopa skaņdarbs "Mūsu zeme". "Rindas no šīs pirms gada pirmatskaņotās dziesmas ik pa laikam kāds jau citē, taču tas ir specifiski. Norepot jeb, kā latviski būtu pareizi teikt, – norecītēt ne kurš katrs var," atzīst kapteinis.

Ko kareivim dod kopīgā dziedāšana, soļojot ierindas solī uz apmācību? "Dziesma ir kopības sajūtas trenēšana. Ja iedziļinās mūsu tautasdziesmās un strēlnieku dziesmās, no kurienes tās nāk un kādos mirkļos cilvēki, kas cīnījies par mūsu brīvību un valsti, ir tās dziedājuši, dziesmas turpina padziļināt patriotismu. Dziesma iedod

papildu spēku un enerģiju," saka A. Karelis.

Viņš skaidro, ka tautasdziesma, arī strēlnieku dziesma nāk no nosacīti noslēgtas kopienas, kur cilvēki dzied par to, kas ir noticis un pieredzēts. "Teksts ir literarizēts, bet nav izrauts no konteksta. Ja cilvēki 2015. gadā skatījās koncertus par godu strēlnieku simtgadei, tad redzēja balto krizantēmu, kas bija viņiem pie cepures vai mundiera. Tā liek saprast, ka dziesmā par balto rozi tiek ilustrēti reāli notikumi," saka kapteinis.

KĀ SENOS LAIKOS

Arī mūsdienās armijas vidē rodas dziesmas. "Aizsardzības akadēmijas kadeti nogurumā radījuši dziesmu latviešu folkloras iespaidā, tā ir saucēju un atbildētāju tipa dziesma. Lai arī dzirdētas diskusijas par amerikāņu ietekmi šai dziesmā, tas tomēr ir viens no senākajiem folkloras paveidiem," atzīst A. Karelis.

Arī muzikālie ansambļi, kas nav oficiālas militārās vienības, ir iemesls, kāpēc ik pa laikam rodas kāds jaundarbs. Jūras spēku simtgadei tapa dziesma "Mūs vieno Latvijas svētais vārds", kuru izpilda Jūras spēku orķestra grupa "Vairogs".

Par to, kuru dziesmu dziedāt ierindā un kad sākt, ir atbildīgs instruktors. Tā var būt pašu karavīru ierosme, reglamenti un nolikumi to nenosaka, ļaujot izpausties cilvēku personībai. Puiši taču bieži mēdz atgāināties, ka neprot dziedāt, bet armijā dzied visi. "Domāju, ka tā ir kopība," saka A. Karelis. "Ja katru pieceltu un palūgtu kaut ko nodziedāt, droši vien teiktu, ka nemāk. Jebkurā kompānijā būs cilvēki, kas mācījušies mūziku un var nodziedāt. Pārējie *pavelkas*. Tās tomēr ir visiem zināmas dziesmas un melodijas. Pat tad, ja šķiet, ka it neko nevari nodziedāt, ir kāds emocionāls mirklis, kopība vai nogurums, kad sevi pieķer – bet es taču dziedu līdz!" ■

Iznāk vienu reizi mēnesī.

Izplatīts kā reģionālo laikrakstu "Kurzemes Vārds", "Kurzemnieks", "Saldus Zeme" un "Talsu Vēstis" bezmaksas pielikums.

Internetā pieejams izdevniecību mājaslapās kurzemnieks.lv, sz.lv un talsuvestis.lv, kā arī reģionālajā portālā liepajniekiem.lv.

Redkolēģija: Daiga Bitiniece ("Kurzemnieks"), Mairita Balode ("Talsu Vēstis"), Linda Kilevica ("Kurzemes Vārds"), Andra Valkīra ("Saldus Zeme").

Projekta vadītāja:

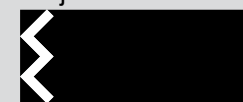
Anda Pūce.

Kontakti:

tālrunis 26436485,

e-pasts anda@kurzemes-vards.lv.

Projektu atbalsta

VALSTS
KULTŪRKAPITĀLA FONDS

KURZEMES KULTŪRAS PIELIKUMS

Kurzemes Vārds

Saldus Zeme
LAIKRAKSTS BROČĒNU NOVADAM UN SILDUS NOVADAM

Talsu Vēstis

Kurzemnieks
LAIKRAKSTS TĀLSU NOVADAM UN KURZEMES REĢIONĀLĀJĀ PĀRVALDĪBĀ